

De rol van factoren bij het aanvankelijk lezen.

**Scriptie voor het doctoraalexamen orthopedagogiek van M.M.A. Buster
Begeleiders: drs. M.A.R. Gijssels & dr. A.M.T. Bosman
Nijmegen, augustus 2004**

Samenvatting

Dit onderzoek richt zich op de rol van gezinsfactoren bij beginnend lezen. Voor het onderzoek zijn 377 leerlingen uit groep 3 op twee momenten (oktober en april) getoetst op hun leesvaardigheid. Hiervoor is gebruik gemaakt van de toets Woorden lezen (protocol leesproblemen en dyslexie) en de Drie Minuten toets. Verder hebben de kinderen een vragenlijst ingevuld over lezen. Alle ouders van deze leerlingen hebben een vragenlijst gekregen over gezinsfactoren die van invloed kunnen zijn op het leren lezen. Tweehonderdzesentwintig ouders hebben de vragenlijst volledig ingevuld geretourneerd.

Wanneer gekeken wordt naar voorlezen blijken de frequentie en een aantal manieren van voorlezen een mogelijk verband te hebben met de leesprestatie. Bij de manieren van voorlezen betreft het "het stellen van vragen", "stil luisteren", "herlezen van een boek" en het "verhaal levendig maken". Bij thuis oefenen met lezen worden verbanden gevonden tussen de leesprestatie en "voorzeggen van fouten" en het "uitleggen van moeilijke woorden". Bij bibliotheekbezoek blijkt de frequentie van de bezoeken belangrijk. Voor de educatieve middelen tenslotte laat de aanwezigheid ervan een verband zien met de leesprestatie.

Inhoudsopgave

	Blz
Samenvatting	1
Inleiding	2
Voorlezen	2
Manieren van voorlezen	3
Oefenen met lezen in de thuissituatie	5
Overige factoren	6
Methode	7
Proefpersonen	7
Materiaal	7
Procedure	8
Analyse van de data	9
Resultaten	10
Voorlezen	11
Manier van voorlezen	16
Oefenen met lezen in de thuissituatie	20
Manier van oefenen	22
Leesaanbod thuis	24
Bibliotheekbezoek	24
Educatieve middelen	28
Discussie	31
Literatuurlijst	35
Bijlagen:	
Bijlage A: Vragenlijst voor ouders en opvoeders	37
Bijlage B: Vragenlijst voor kinderen	41
Bijlage C: Frequentieverdeling van gegeven antwoorden door ouders en kinderen	42
Bijlage D: Frequentietabellen manieren van voorlezen	48
Bijlage E: Frequentietabellen zwakke lezers manieren van voorlezen	54
Bijlage F: Frequentietabellen manieren van oefenen	60
Bijlage G: Frequentietabellen zwakke lezers manieren van oefenen	66
Bijlage H: Frequentietabellen Leesaanbod thuis	72

In groep 3 neemt het leesonderwijs een zeer belangrijke plaats in. Ondanks alle tijd en aandacht die geschonken wordt aan het leren lezen, heeft zo'n 10% van de leerlingen problemen met het lezen (Hol, de Haan & Kok, 1993).

Leren lezen is niet een proces dat begint op het moment dat een kind naar groep 3 van de basisschool gaat. Kort na de geboorte is dat proces reeds in gang gezet. Het uiteindelijke lezen is namelijk gestoeld op de taalontwikkeling die een kind doormaakt en deze vindt grotendeels plaats voordat gericht onderwijs begint.

Een belangrijke basis voor de ontwikkeling van geletterdheid, wat de basis vormt voor het lezen, ligt in een stimulerende thuisomgeving. Hess en Holloway (1984) geven aan dat er een vijftal familiefactoren van invloed zijn op de ontwikkeling van geletterdheid, te weten (1) de waarde die gehecht wordt aan geletterdheid, ouders lezen zelf en stimuleren de kinderen, (2) druk tot presteren, ouders spreken verwachting met betrekking tot leesprestaties en interesse uit, (3) beschikbaarheid en gebruik van leesmateriaal, (4) lezen met kinderen, zowel voorlezen als interesse en hulp bij het zelfstandig lezen en (5) de mogelijkheid tot verbale interactie in het algemeen. In dit onderzoek zal gekeken worden naar de invloed van voorlezen (zowel frequentie als manier van voorlezen), thuis oefenen met het kind (zowel frequentie als manier), het leesaanbod thuis, bibliotheekbezoek, en de aanwezigheid en het gebruik van educatieve middelen (spellen en software).

Voorlezen

Een van de beïnvloedende factoren die genoemd wordt door Hess en Holloway (1984) is voorlezen. Onderzoekers geven verschillende aanbevelingen voor voorlezen, maar er is nog maar weinig overeenstemming. Over een ding zijn ze het wel eens: voorlezen aan kinderen voordat ze naar school gaan is goed, omdat het de interesse van de kinderen voor lezen kan wekken en behulpzaam kan zijn bij de leesontwikkeling (Bus, 2001). Ook bij ouders heerst de opvatting dat kinderen moeten worden voorgelezen (Bergin, 2001). De positieve effecten van voorlezen op de taal- en leesvaardigheid zijn meer dan eens bewezen (van Lierop-Debrauwer, 1990). Volgens Smith (1978) leert een kind doordat het voorgelezen wordt de functies en structuur van geschreven taal. Zo leert een kind onder andere dat geschreven taal betekenis heeft, dat letters omgezet kunnen worden in klanken en dat geschreven taal verschilt van gesproken taal. Kinderen leren van kleins af aan wat gesproken taal is en wat ze ermee kunnen doen, namelijk contact maken met anderen. Pas later, door middel van voorlezen, ontdekken ze dat taal zich niet persé hoeft af te spelen in het hier en nu. Middels geschreven taal, waarvan gebruik gemaakt wordt bij voorlezen, kan in contact gekomen worden met het verleden. Voorlezen kan beschouwd worden als brug tussen mondeling en schriftelijk taalgebruik. Door voor te lezen aan kinderen wordt hun

voorstellingsvermogen verrijkt, de woordenschat neemt toe en de kinderen raken vertrouwd met de soort taal die in boeken gebruikt wordt (Sijstra, Aarnoutse & Verhoeven, 1999).

Uit een meta-analyse van Bus, van IJzendoorn & Pellegrini (1995) blijkt dat de frequentie van voorlezen een belangrijke invloed heeft op de leesontwikkeling. Daarbij maken ze echter wel de aantekening dat er sprake moet zijn van een veilige situatie. Wanneer deze ontbreekt kan juist een omgekeerd effect optreden. In gezinnen waarin aandacht is voor de positieve gezinsfactoren zoals eerder beschreven kunnen leesproblemen optreden als gevolg van een niet-veilige omgeving (Bergin, 2001). Ook is het belangrijk dat ouders zelf plezier beleven aan lezen, omdat ze anders niet in staat zijn hun kinderen op een juiste manier te ondersteunen (Bus, van IJzendoorn & Pellegrini, 1995). In dit onderzoek zal worden nagegaan of er verschillen gevonden kunnen worden in leesprestatie tussen kinderen die veel en weinig worden voorgelezen.

Manieren van voorlezen. De interactie tussen ouder en kind tijdens het voorlezen, de manier waarop voorgelezen wordt, werd in eerder onderzoek vaak achterwege gelaten. De invloed van voorlezen op de taal en leesontwikkeling werd veelal onderzocht zonder daarbij te kijken naar de manier waarop er voorgelezen werd. Als er sprake is van verschillende manieren van voorlezen en dus van verschillen in de interactie tussen ouder en kind kan logischerwijs geconcludeerd worden dat er verschillen ontstaan tussen de taal en leesontwikkeling van de kinderen (van Lierop-Debrauwer, 1990).

Flood (1977) is de eerste onderzoeker die de voorleesstijl van ouders onderzocht heeft. Ninio en Bruner (1978) hebben baanbrekend onderzoek verricht door een standaardformaat, dat wil zeggen een uniforme manier van handelen, te beschrijven dat gebruikt wordt bij het samen lezen van prentenboeken. Dit was aanleiding om nader onderzoek te verrichten naar voorleesrituelen en de verschillende vormen van voorlezen (in van Lierop-Debrauwer, 1990). Miller en Herkness (1982) concluderen dat er weliswaar sprake is van interactieroutines, maar dat deze afhankelijk zijn van de leeftijd van het kind, de soort tekst die wordt voorgelezen en het aantal keren dat een zelfde verhaal is voorgelezen. Deze situationele factoren bepalen in belangrijke mate de vorm van het voorlezen en mogen daarom niet ontbreken in onderzoek naar de effecten van voorlezen (in van Lierop-Debrauwer, 1990).

De meeste ouders beginnen met voorlezen als het kind 1 jaar is. Om te kunnen spreken van een goede manier van voorlezen, dat wil zeggen een manier waarvan het kind het meest leert, dient sprake te zijn van interactief voorlezen. Om van interactief voorlezen te spreken dient aan een aantal voorwaarden te worden voldaan. Eén voorwaarde is dat het boek aansluit bij de beleavingswereld van het kind. Een tweede voorwaarde is het herlezen van een boek. Door het vaker lezen van een boek gaan de kinderen het verhaal beter begrijpen. Een derde voorwaarde is het vasthouden aan een ritueel. Een vaste tijd of plaats bijvoorbeeld maakt het voor een kind

voorspelbaar. Voorspelbaarheid biedt kinderen houvast, waardoor ze beter mee kunnen doen. Een vierde voorwaarde tenslotte is het stellen van zoveel mogelijk open vragen om het kind te stimuleren om na te denken en een antwoord te formuleren (Stoep, 2003).

De manier waarop het voorlezen er daadwerkelijk uitziet verandert met het ouder worden van het kind. In de meeste gevallen is de volgende ontwikkeling in de manier van voorlezen waar te nemen; In het begin zit het kind op schoot bij de ouder, vrijwel altijd de moeder. Het boekje wordt aan alle kanten bekeken en betast en objecten worden benoemd. De verbale bijdrage van het kind groeit met het ouder worden. Dit heeft te maken met de keuze voor het soort boek dat voorgelezen wordt. Na de periode van de aanwijsboekjes volgt veelal de periode van de prentenboeken waarbij twee regels tekst vermeld staan. De rol van de ouders beperkt zich hier niet tot het lezen van de twee regels tekst, deze wordt door de ouder zelf uitgebreid. In deze periode wordt het verhaal al dan niet letterlijk voorgelezen, waarbij het verhaal vaak onderbroken wordt door vragen en opmerkingen van ouder of kind (van Lierop-Debrauwer, 1990). Kleine kinderen kunnen het niet opbrengen om rustig te luisteren naar een verhaal, dat laat hun concentratie nog niet toe. Wanneer de concentratie toeneemt zijn de kinderen in staat om hun reacties te onderdrukken waardoor ze verbanden kunnen leggen over gebeurtenissen in een verhaal. Doordat ze dit kunnen ontstaat een mentale representatie van het verhaal, die ze in eerste instantie alleen kunnen navertellen aan de hand van de plaatjes, maar later kunnen ze het verhaal ook navertellen zonder visuele ondersteuning. Weer wat later gaan kinderen hun eigen ideeën toevoegen aan een verhaal. Op deze manier ontwikkelt een kind begrip van de tekst (Sijstra, Aarnoutse & Verhoeven, 1999).

Stoep (2003) heeft 10 gouden leestips voor ouders opgesteld. Wanneer van deze tips gebruik gemaakt wordt kunnen optimale resultaten behaald worden uit het voorlezen. De tips zijn (1) weet wat u leest, (2) maak een eigen voorleesritueel, (3) bekijk samen de kaft, (4) laat uw kind vertellen, (5) speel in op reacties, (6) voorspel samen het verhaal, (7) besteed aandacht aan moeilijke woorden, (8) maak het levendig, (9) praat na over het boek, (10) lees het boek meerdere keren voor. Voor de hier beschreven manieren van voorlezen zal in dit onderzoek worden gekeken of ze van invloed zijn op de leesprestaties van kinderen in groep 3. Belangrijk is wel dat het voorlezen vooral leuk is en dat het kind er plezier aan beleeft. Als het kind het voorlezen leuk vindt zal hij/zij er veel van leren (Stoep, 2003).

Voorlezen wordt nauwelijks nog benut nadat de kinderen zelf hebben leren lezen. Volgens ouders is voorlezen iets dat hoort bij de voorschoolse periode. Voorlezen bij kinderen vanaf 7 jaar komt maar zeer zelden voor. Ouders zorgen er in feite voor dat hun kinderen in contact komen met geschreven materiaal zolang ze zelf nog niet kunnen lezen. Andere functies van het

voorlezen lijken de ouders te vergeten. Kinderen geven zelf aan nog wel voorgelezen te willen worden na die periode (van Lierop-Debrauwer, 1990).

Oefenen met lezen in de thuissituatie

Lezen met kinderen heeft niet alleen betrekking op voorlezen maar ook op oefenen met lezen in de thuissituatie. In Nederland heerst de overtuiging dat leren lezen en schrijven een taak is die voorbehouden is aan de school. Ouders oefenen veelal alleen thuis als de school hierom vraagt. Dit gebeurt meestal alleen als de resultaten te wensen overlaten. De oefeningen die meegegeven worden naar huis zijn vaak een verlenging van de lessen die op school gegeven worden en zijn gericht op het verbeteren van de technische leesvaardigheid (van Lierop-Debrauwer, 1990). Maar ook naast het meegeven van materiaal naar huis kan er thuis en op school iets gedaan worden om de leesvaardigheid te verbeteren.

In onderzoek zijn ook verschillen gevonden in de manieren waarop thuis het lezen wordt geoefend met de kinderen. Elliot en Hewison (1994) vonden in hun onderzoek dat de ouders van goede lezers de nadruk leggen op de betekenis van het leesmateriaal, de ouders van zwakke lezers daarentegen leggen de nadruk op het decoderen van woorden. Fiala & Sheridan (2003) hebben aangetoond dat het instrueren van ouders over effectieve manieren van oefenen en over de wijze waarop het leesonderwijs op school is ingericht de leesontwikkeling van kinderen kan stimuleren. De ervaringen die kinderen opdoen met lezen worden namelijk voor een zeer groot deel bepaald door de thuissituatie. Zwakke lezers beleven bijvoorbeeld geen plezier aan lezen, gaan niet uit zichzelf lezen en besteden er minder tijd aan wat een versterkend effect heeft op de zwakke prestaties. Ouders zouden dit op een effectieve manier moeten tegengaan om de negatieve spiraal te doorbreken.

Er zijn verschillende strategieën om thuis te oefenen met lezen. Voorbeelden daarvan zijn de Pause, Prompt, Praise approach, Paired Reading, Hearing Reading en Direct Instruction (Fiala & Sheridan, 2003). Bij de Pause, Prompt, Praise methode wordt de ouders 3 dingen geleerd. Allereerst het inlassen van een pauze waardoor het kind de tijd krijgt om na te denken, vervolgens het aansporen om het kind te stimuleren zichzelf te verbeteren en tenslotte het geven van een beloning. Bij Paired Reading lezen ouder en kind samen. Bij Hearing Reading luistert de ouder naar hoe het kind voorleest. Bij Direct Instruction tenslotte wordt gewerkt met kant en klaar materiaal. De ouders krijgen geselecteerde leesboeken mee naar huis met daarbij uitgewerkte van scripts van hoe geoefend moet worden met het kind. Paired Reading is een efficiënte methode gebleken (Leach & Siddal, 1990). Ook het zelf mogen kiezen van het leesmateriaal heeft een positieve uitwerking op de interesse van de kinderen, ook als vooraf reeds

een selectie is gemaakt, waardoor slechts keuze uit een beperkt aanbod mogelijk is (Fiala & Sheridan, 2003).

Andere strategieën die belangrijk zijn voor ouders wanneer ze thuis oefenen met hun kind hebben te maken met de manier van interactie. Vooral foutencorrectie verdient hierbij aandacht. Wanneer ouders hun kind steeds moeten corrigeren, wat bij zwakke lezers vaker voorkomt, kan dat frustratie en falen met zich mee brengen. De school kan in dergelijke gevallen het beste leesmateriaal op instructieniveau mee naar huis geven, zodat het niveau beter aansluit bij wat het kind kan. Een tweede manier om de foutencorrecties zo klein mogelijk te houden is het minimaal corrigeren, dat wil zeggen alleen dan corrigeren wanneer het absoluut noodzakelijk is. Een derde manier is dat de ouders voorlezen aan het kind en het kind laten meelezen wanneer de tekst of bepaalde stukken echt te moeilijk worden voor het kind (Tracey & Young, 2002). In dit onderzoek zal zowel de frequentie als de manier van oefenen onderzocht worden. Er zal worden nagegaan of deze factoren van invloed zijn op de leesprestatie van kinderen in groep 3.

Overige factoren

Naast voorlezen en oefenen thuis zijn ook andere gezinsfactoren van invloed op een goede leesontwikkeling. Deze zijn te verdelen in materiële en niet materiële factoren. Bij de materiële factoren horen die factoren die erop gericht zijn om de kinderen zoveel mogelijk kansen te bieden om met leesmaterialen in contact te komen. Voorbeelden hiervan zijn aanwezigheid van voldoende leesmateriaal, een rustige leesomgeving, lidmaatschap en bezoeken van een bibliotheek en boekenbezit van het kind zelf (van Lierop-Debrauwer, 1990). Hess en Holloway (1984) noemen dit beschikbaarheid en gebruik van leesmateriaal. Leseman en De Jong (1998) geven aan dat ieder contact met geschreven materiaal bijdraagt aan de ontwikkeling tot geletterdheid. Er wordt veelal uitgegaan van een logisch verband, ouders die zelf veel lezen, lezen frequenter voor aan hun kinderen, bezitten meer boeken, bezoeken de bibliotheek met hun kinderen enz. (Bus, van IJzendoorn & Pellegrini, 1995).

Onder de niet-materiële factoren vallen belangstelling van de ouders voor het lezen, lezen door de ouders, opvattingen van ouders over de gebruikswaarde van boeken en gesprekken met kinderen over boeken (van Lierop-Debrauwer, 1990). Hess en Holloway (1984) noemen dit de waarde die gehecht wordt aan geletterdheid. Ouders hebben een voorbeeldfunctie in de opvatting over lezen van de kinderen. In onderzoek van DeBaryshe (1995) is aangetoond dat opvattingen die de moeder heeft over lezen in verband staan met de frequentie van samen lezen en de frequentie van het hebben van discussiemomenten tijdens het hardop lezen.

De materiële factoren zijn minimaal noodzakelijk voor het ontwikkelen van geletterdheid. Hoe meer niet-materiële factoren aanwezig zijn des te positiever is dit voor de ontwikkeling van

geletterdheid (van Lierop-Debrauwer, 1990). De invloed van het leesaanbod thuis en bibliotheekbezoek op de leesontwikkeling zal worden onderzocht in deze scriptie. Tenslotte zal de aanwezigheid en het gebruik van educatieve middelen bestudeerd worden omdat het gebruik van computers op school en thuis steeds vaker voorkomt.

Samenvattend wordt in dit onderzoek de invloed van voorlezen (zowel frequentie als manier van voorlezen), samen thuis oefenen (zowel frequentie als manier van oefenen), het leesaanbod thuis, bibliotheekbezoek en de aanwezigheid van educatieve middelen (spellen en software) op de leesprestaties onderzocht. De leesprestaties worden op twee momenten gemeten.

Methode

Proefpersonen

Voor het onderzoek werden 18 basisscholen benaderd in de directe omgeving van Nijmegen. De onderzoeksgroep bestond uit 377 leerlingen uit groep 3 (192 jongens en 185 meisjes). In totaal hebben 260 ouders de vragenlijst retour gestuurd. Deze groep bestaat uit 122 jongens en 138 meisjes. Gemiddeld zijn de kinderen 6;7 jaar oud (SD 4,8 maanden).

Materiaal

Het materiaal bestond uit toetsen om de leesvaardigheid te meten, een vragenlijst voor de ouders om na te gaan welke factoren uit de thuissituatie van invloed zijn op het leren lezen en een vragenlijst voor de kinderen waarin zij naar hun opvattingen en ervaringen met lezen gevraagd worden. Eerst worden de toetsen besproken, vervolgens de vragenlijsten.

Toets woorden lezen. Deze toets is afkomstig uit het Protocol Leesproblemen en Dyslexie (Wentink & Verhoeven, 2001). De test bestaat uit drie kolommen met ieder 10 woorden. De eerste kolom bevat woorden die de kinderen geleerd hebben (structureerwoorden). De tweede kolom bevat woorden die op 1 letter verschillen van de woorden die ze geleerd hebben. De derde kolom bevat woorden die nieuw zijn. Alle woorden bestaan uit letters die ze reeds geleerd hebben. De leerlingen wordt gevraagd de woorden snel en correct voor te lezen. Er is geen afbreeknorm gebruikt, omdat kinderen soms een woord niet kunnen lezen maar een volgend woord wel. Achteraf worden het aantal gemaakte fouten en de tijd die ze per rij nodig hadden bekeken, om zo de goede en zwakke lezers van elkaar te scheiden. De maximale score bedraagt 10 juiste woorden per kolom. Over de structureerwoorden mogen de kinderen 13 seconden doen. Deze woorden behoren ze te kennen en hierin mogen ze dan ook geen fouten maken. Over de tweede kolom mogen de kinderen 60 seconden doen, hierin mogen ze 2 fouten maken. Voor de nieuwe woorden krijgen ze 70 seconden, van de 10 woorden mogen ze er 3 fout lezen.

Drie-minuten-toets (DMT). Deze toets is afkomstig uit het leerlingvolgsysteem van het CITO (Verhoeven, 1992). De toets bestaat uit drie leeskaarten, waarvan de eerste twee leeskaarten gebruikt zijn. Leeskaart 1 bestaat uit mk- en mkm-woorden. Leeskaart 2 bestaat uit mmkm- en mkmm-woorden. Voor iedere kaart krijgen de leerlingen 1 minuut de tijd. Er wordt van ze gevraagd om in die tijd zoveel mogelijk woorden correct te lezen. De leerling kan maximaal 150 woorden lezen per kaart.

Vragenlijst voor ouders en opvoeders. Om een aantal factoren uit de thuissituatie, die van invloed kunnen zijn op het leren lezen, te onderzoeken is er een vragenlijst opgesteld. Deze vragenlijst bestaat uit 15 vragen en 10 stellingen. De vragen zijn onder te verdelen in een aantal onderwerpen, namelijk voorleesgedrag van de ouders/opvoeders, thuis oefenen met het kind, zelfstandig lezen van het kind, bibliotheekbezoek, leesgedrag van de ouders/opvoeders en aanwezigheid van educatieve software en spellen. In de stellingen wordt gevraagd naar de mening van ouders over het belang van lezen en zaken die daarmee samenhangen. In Bijlage A staat de complete vragenlijst afgedrukt.

Vragenlijst voor de kinderen. Deze vragenlijst bestaat uit zes vragen die eenvoudig te begrijpen zijn voor kinderen in groep 3 doordat gebruik is gemaakt van smileys en plaatjes. De vragenlijst van de kinderen kan gezien worden als aanvulling op de vragenlijst voor de ouders en opvoeders. De vragen dekken een aantal van de onderwerpen die gebruikt zijn bij de andere vragenlijst om zo te kijken of ouders en kind over een aantal zaken hetzelfde denken en dus hetzelfde antwoorden. Ook willen we van de kinderen graag weten of ze zelf al kunnen inschatten of ze goede of zwakke lezers zijn. In Bijlage B staat de volledige vragenlijst afgedrukt.

Procedure

Bij alle 377 leerlingen uit de groepen 3 is de Toets woorden lezen afgenomen na kern 3 van de leesmethode Veilig leren lezen, waar alle scholen gebruik van maakten. Bij de meeste scholen was dit omstreeks oktober (meetmoment 1). De sterke en zwakke lezers werden bepaald middels een relatief criterium. Binnen iedere klas werden de zwakste lezers geselecteerd. Uiteindelijk zijn 126 leerlingen als zwakke lezers geselecteerd, dat komt neer op een gemiddelde van 5,25 per klas.

Na kern 9, bij de meeste scholen was dat omstreeks april, is de leesvaardigheid van alle leerlingen opnieuw getest. Hierbij is gebruik gemaakt van de Drie-Minuten-Toets. Voor een overzicht van de tests en de testmomenten zie Tabel 1.

De vragenlijsten voor ouders en kinderen zijn na de kerstvakantie (meetmoment 2) verstuurd naar de verschillende scholen. De leerkrachten werd gevraagd om de kindvragenlijst klassikaal te laten invullen. De oudervragenlijsten zijn met een begeleidend schrijven aan de

kinderen mee naar huis gegeven. In februari waren de meeste vragenlijsten ingevuld geretourneerd.

Tabel 1
Procedure Testafname

Test	Meetmoment	Proefpersonen
Toets woorden lezen	oktober	Alle leerlingen
DMT kaart 1 en 2	april	Alle leerlingen
Vragenlijst voor ouders en opvoeders	januari	Alle leerlingen
Vragenlijst voor de kinderen	januari	Alle leerlingen

Analyse van de data

Voordat begonnen kon worden met het analyseren van de data, was het nodig om een aantal beslissingen te nemen om het databestand hanteerbaar te maken. Allereerst is besloten om alleen de resultaten van de kinderen waarvan de oudervragenlijst retour is ontvangen mee te nemen in de analyses. Dit betrof 260 leerlingen. Om het onderscheid tussen normale en zwakke lezers te kunnen onderzoeken is ervoor gekozen om de zwakke lezers op te nemen in het totale databestand. Op deze manier wordt een juiste weergave van de werkelijkheid verkregen. Daarnaast zijn de data van de groep zwakke lezers ook steeds apart geanalyseerd. Binnen beide databestanden, dus zowel de totale groep als de groep zwakke lezers, zijn middels kwartielen groepen gemaakt van de zwakst scorenden (<25%), de gemiddelde lezers (25% tot 75%) en de best scorende leerlingen (>75%). Er is dus steeds sprake van zwakke lezers binnen de gehele populatie en een aparte groep zwakke lezers, waarin ook onderscheid is gemaakt tussen de zwakst en best scorende leerlingen. Voor de variabelen van de leesprestaties is gebruik gemaakt van de scores die voortkomen uit de toets woorden lezen, te weten score en tijd per kolom. Daarnaast zijn de data van de DMT kaart 1 en 2 opgenomen als variabelen.

De variabele score kolom 1 van de toets woorden lezen bleek geen onderscheidend vermogen te bezitten. Alle lezers behaalden een gemiddelde score van 10, de maximale score. Het was voor deze variabele dus niet mogelijk om een indeling in kwartielgroepen te maken. Om deze reden is besloten deze variabele niet mee te nemen in het verdere onderzoek.

De scores en tijden op de kolommen 2 en 3 bleken onafhankelijk van elkaar ook weinig onderscheidend vermogen te bezitten, waardoor besloten is deze samen te nemen. Op deze manier ontstonden twee variabelen die wel voldoende onderscheidend vermogen bezaten. De nieuwe variabelen kregen de combinatienamen tijd kolommen 2 en 3 en score kolommen 2 en 3.

Tijdens het analyseren van de data werd duidelijk dat een aantal variabelen te weinig onderscheidend vermogen bezaten waardoor de groepen niet met elkaar vergeleken konden worden. Het aantal proefpersonen per groep werd dan te klein. Als gevolg daarvan was het onmogelijk om bij bepaalde variabelen Chi-kwadraat toetsen uit te voeren. Voor de variabelen

waar middels de Chi-kwadraat toetsen significante verschillen gevonden werden zijn in de kruistabellen steeds de waargenomen en de verwachte aantallen binnen een groep weergegeven. Middels Chi-kwadraat toetsen kan namelijk bekeken worden of het aantal waargenomen personen in groep significant afwijkt van het aantal verwachte personen in die groep.

Resultaten

Bij de bespreking van de resultaten zal de indeling in thema's aangehouden worden. Allereerst worden de resultaten met betrekking tot het voorlezen besproken, vervolgens de resultaten met betrekking tot oefenen thuis, het leesaanbod en tenslotte de educatieve middelen.

Om na te gaan of de verkregen gegevens voldoende betrouwbaar zijn, zijn soortgelijke vragen opgenomen in ouder- en kindvragenlijst om de mate van overeenstemming te kunnen berekenen. Dit is gedaan voor de vragen: "vindt het kind lezen leuk" (overeenstemming 87,30%), "vindt kind lezen moeilijk" (60,48%), "vindt kind leuk om voorgelezen te worden" (88,45%) en "wordt thuis geoefend met lezen" (82,07%). Er is dus een grote mate van overeenstemming, met uitzondering van "vindt kind lezen moeilijk", tussen de gegeven antwoorden waardoor de gegevens als betrouwbaar beschouwd kunnen worden.

In Tabel 2 staat een overzicht van de gemiddelde scores op de leestests.

Tabel 2
Gemiddelde Scores op de Leestests

			N	M	SD
Toets worden lezen	Kolom 1	Tijd	253	15,74	15,57
		Score	254	9,71	,96
	Kolom 2	Tijd	253	46,55	28,36
		Score	254	8,23	2,07
	Kolom 3	Tijd	253	54,19	30,54
		Score	254	8,17	2,35
DMT	Kaart	1	216	38,88	18,11
		2	216	24,24	16,47

Noot: tijd in seconden.

De toetsresultaten van de leerlingen zijn vervolgens ingedeeld in kwartielen om een beter overzicht te krijgen. In Tabel 3 is een overzicht van de gemiddelden van de groepen opgenomen.

*Tabel 3**Gemiddelde Scores per Kwartielgroep*

			< 25 %	25% tot 75%	>75%
Toets woorden lezen	Kolom 1	Tijd	16,00	10,00	8,00
		Score	10	10	10
	Kolommen 2 en 3	Tijd	65,75	45,50	30,50
		Score	7,5	9,00	9,5
DMT	kaart	1	26,00	35,50	49,75
		2	13,25	20,50	29,00

Noot: tijd in seconden.

Ook voor de zwakke lezers is en overzicht van gemiddelde scores op de leestests gemaakt. Deze staan afgedrukt in Tabel 4. In Tabel 5 staan de gemiddelde leesscores per kwartielgroep afgedrukt.

*Tabel 4**Gemiddelde Scores Zwakke Lezers op de leestests*

			N	M	SD
Toets worden lezen	Kolom 1	Tijd	61	27,03	23,88
		Score	61	9,20	1,63
	Kolommen 2 en 3	Tijd	61	81,52	29,87
		Score	61	6,04	2,61
DMT	Kaart	1	60	27,48	12,06
		2	60	14,25	8,45

Noot: tijd in seconden.

*Tabel 5**Gemiddelde Scores Zwakke Lezers per Kwartielgroep*

			< 25 %	25% tot 75%	>75%
Toets woorden lezen	Kolom 1	Tijd	11,50	16,00	37,00
		Score	9,00	10,00	10,00
	Kolommen 2 en 3	Tijd	56,25	76,00	104,50
		Score	4,25	6,50	8,00
DMT	kaart	1	19,25	25,50	35,00
		2	8,25	13,50	20,75

Noot: tijd in seconden.

Voorlezen

Allereerst is bekeken of er een significante samenhang is tussen leesprestatie en het wel of niet voorlezen van de ouders in de periode voor groep 3. Van alle ouders die de vragenlijst hebben ingevuld geven zeven ouders aan niet voor te lezen aan hun kind. In Tabel 6 zijn de verdelingen van de scores en tijden van de kinderen te zien.

Tabel 6

Kruistabel wel/niet voorlezen en leesprestaties

			N	Voorlezen	
				Niet	Wel
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	66	0	66
		25% - 75%	107	5	102
		>75%	84	3	81
		Totaal	257	8	249
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	63	0	63
		25% - 75%	133	6	127
		>75%	61	2	59
		Totaal	257	8	249
	Score	<25%	61	2	59
		25% - 75%	133	6	127
		>75%	63	0	63
		Totaal	257	8	249
DMT					
Kaart	1	<25%	55	2	53
		25% - 75%	106	3	103
		>75%	52	2	50
		Totaal	213	7	206
	2	<25%	54	2	52
		25% - 75%	106	3	103
		>75%	53	2	51
		Totaal	213	7	206

Er blijken maar zeer weinig ouders te zijn die hun kinderen niet voorlezen in de periode voordat ze naar groep 3 gaan. Gezien dit geringe aantal is het niet mogelijk om een betrouwbare analyse uit te voeren om te kijken of de gevonden verschillen in leesprestaties significant zijn. Wel is gekeken of de frequentie van voorlezen door de ouders van invloed is op de leesprestaties. Hiervoor is de frequentie van voorlezen verdeeld in twee groepen, te weten weinig voorlezen (1 tot 4 keer per week) en veel (meer dan 4 keer per week). De verdeling van de scores is te zien in Tabel 7.

Tabel 7

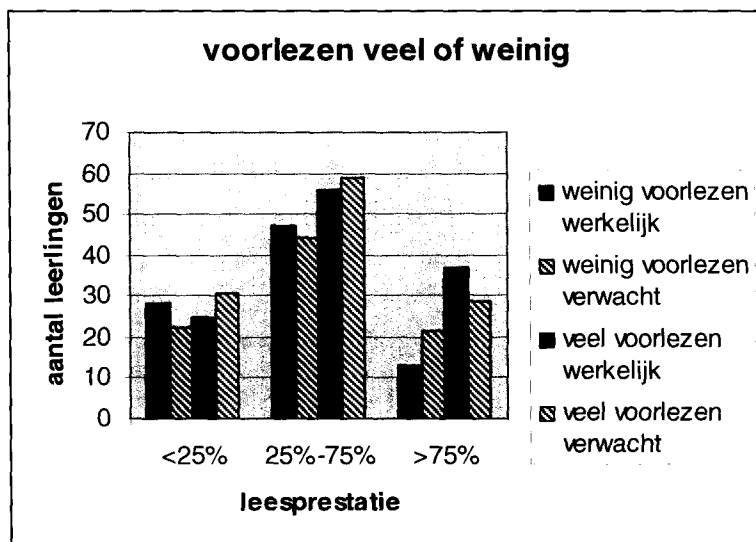
Kruistabel veel/weinig voorlezen en leesprestaties

		N		Voorlezen				
				Weinig		Veel		
				W	V	W	V	
Toets woorden lezen								
Kolom 1	Tijd	<25%	66	31		35		
		25% - 75%	102	48		54		
		>75%	81	27		54		
		Totaal	249	106		143		
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	63	33		30		
		25% - 75%	127	53		74		
		>75%	59	20		39		
		Totaal	249	106		143		
	Score	<25%	70	35		35		
		25% - 75%	77	31		46		
		>75%	97	39		58		
		Totaal	244	105		139		
	DMT							
	Kaart	1	<25%	53	28	22,6	25	30,4
25% - 75%			103	47	44,0	56	59,0	
>75%			50	13	21,4	37	28,6	
Totaal			206	88		118		
2		<25%	52	27	22,2	25	29,8	
		25% - 75%	103	47	44,0	56	59,0	
		>75%	51	14	21,8	37	29,2	
		Totaal	206	88		118		

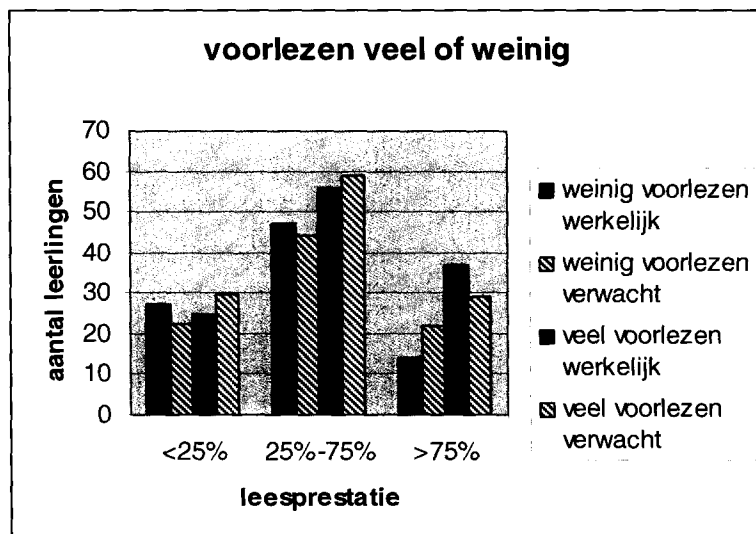
Noot: W = waargenomen aantal leerlingen per groep

V = verwachte aantal leerlingen per groep

Er blijkt een significant verschil in score op zowel DMT kaart 1, $X^2(N=249, df=2)=8,28$, $p=.02$ als DMT kaart 2 $X^2(N=206, df=2)=7,02$, $p=.03$ gevonden te worden tussen de kinderen die veel en weinig worden voorgelezen. Binnen de groep kinderen die weinig worden voorgelezen worden meer kinderen dan verwacht aangetroffen in de laagste en middelste groep. Bij de kinderen die veel worden voorgelezen worden juist meer kinderen dan verwacht aangetroffen in de hoogste groep. De frequentie van voorlezen laat dus een positief verband zien met de leesprestatie. Visuele weergaven van de gevonden verschillen staan afgebeeld in de Figuren 1 en 2.

Figuur 1
Staafdiagram Veel/Weinig Voorlezen en DMT kaart 1

Figuur 2
Staafdiagram Veel/Weinig Voorlezen en DMT kaart 2

Vervolgens zijn alleen de scores van de zwakke lezers geanalyseerd. Zijn er binnen deze groep verschillen waar te nemen wanneer gekeken wordt naar wel of niet voorlezen? In Tabel 8 is een frequentieoverzicht opgenomen.

Tabel 8

Kruistabel Wel/Niet Voorlezen en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Voorlezen	
				Niet	Wel
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	15	0	15
		25% - 75%	31	1	30
		>75%	15	1	14
		Totaal	61	2	59
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	15	0	15
		25% - 75%	31	1	30
		>75%	15	1	14
		Totaal	61	2	59
	Score	<25%	42	2	40
		25% - 75%	14	0	14
		>75%	5	0	5
		Totaal	61	2	59
DMT					
Kaart	1	<25%	15	0	15
		25% - 75%	27	1	26
		>75%	18	1	17
		Totaal	60	2	58
	2	<25%	15	0	15
		25% - 75%	30	1	29
		>75%	15	1	14
		Totaal	60	2	58

Ook hier zijn de groepen dermate klein dat een analyse niet mogelijk is. Ook in deze onderzoeksgroep komt het zelden voor dat een ouder niet voorleest aan de kinderen.

Vervolgens is gekeken of de frequentie van voorlezen van invloed is bij de zwakke lezers. Hiervoor is de frequentie van voorlezen verdeeld in weinig (1 tot 4 keer per week) en veel voorlezen (meer dan 4 keer per week). De verdeling van de scores staat in Tabel 9.

Om te kijken of de frequentie van voorlezen een significante invloed heeft op de leesprestaties zijn Chi-kwadraat toetsen uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er geen significante verschillen gevonden kunnen worden tussen de scores van de kinderen die veel en weinig worden voorgelezen.

Tabel 9

Kruistabel veel/weinig voorlezen en leesprestaties Zwakke Lezers

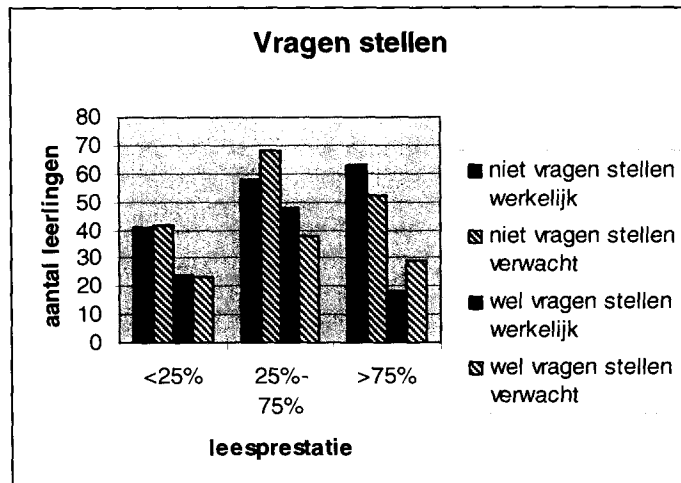
		N		Voorlezen	
				Weinig	Veel
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	15	7	8
		25%-75%	30	15	15
		>75%	14	5	9
		Totaal	59	27	32
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	15	9	6
		25%-75%	30	13	17
		>75%	14	5	9
		Totaal	59	27	32
	Score	<25%	40	20	20
		25%-75%	14	4	10
		>75%	5	3	2
		Totaal	59	27	32
DMT					
Kaart	1	<25%	15	10	5
		25%-75%	26	11	15
		>75%	17	6	11
		Totaal	28	27	31
	2	<25%	15	9	6
		25%-75%	29	13	16
		>75%	14	5	9
		Totaal	58	27	31

Manier van voorlezen

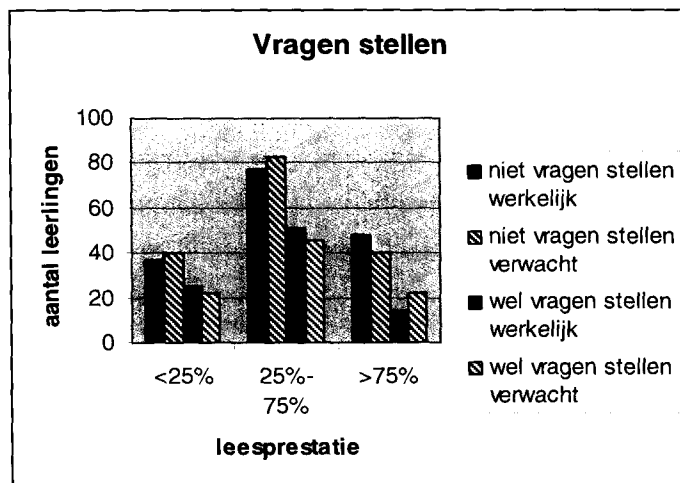
Om te onderzoeken of de verschillende manieren van voorlezen leiden tot verschillen in leesprestaties is eerst voor iedere manier van voorlezen een kruistabel gemaakt om de frequenties van voorkomen in beeld te brengen. De frequentietabellen D1 tot en met D11 staan afgedrukt in Bijlage D. Een tweetal manieren van voorlezen, namelijk koppelen van de titel aan de inhoud en kind vertelt tijdens voorlezen, bleken geen onderscheidend vermogen te bezitten. Als gevolg daarvan zijn de hierboven genoemde manieren van voorlezen niet betrokken in de analyse. Voor de overige manieren van voorlezen bleek dat er wel een onderscheidend vermogen was, maar dat dit afhankelijk was van de gebruikte toets. De analyses van de variabelen die geen onderscheidend vermogen bezaten zijn achterwege gelaten. Voor die variabelen waarmee het wel mogelijk was is met behulp van Chi-kwadraat toetsen gekeken of er significante verschillen tussen de groepen gevonden kunnen worden.

Uit de analyse blijkt dat allereerst het stellen van vragen significante verschillen in leesprestatie veroorzaakt op de variabelen tijd kolom 1, $X^2(N=252, df=2)=10,69, p=,01$ en tijd

kolommen 2 en 3, $X^2(N=252, df=2)=6,18, p=.05$. Binnen de groep kinderen waarvan de ouders aangeven geen vragen te stellen zitten meer kinderen dan verwacht bij de beste 75%. Bij de kinderen waarvan de ouders aangeven wel vragen te stellen is het juist andersom. Binnen deze groep zitten meer kinderen dan verwacht bij de lager scorenden. Er is dus sprake van een negatief verband tussen leesprestatie en het stellen van vragen. Een visuele weergave van de gevonden verschillen staat afgebeeld in Figuur 3.

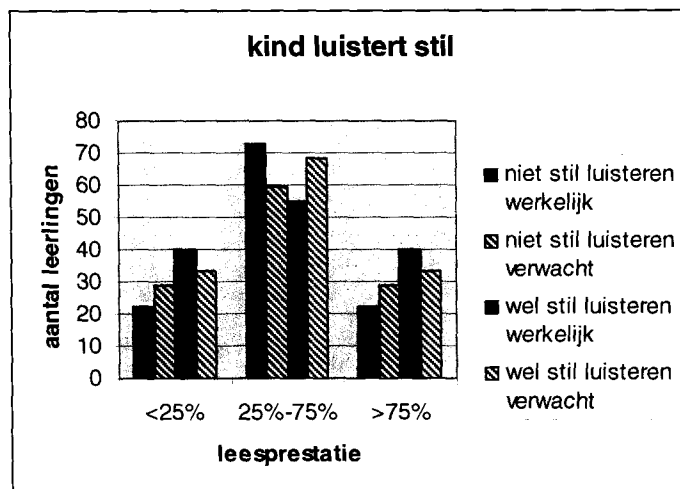

Figuur 3
Staafdiagram Stellen van vragen en Tijd kolom 1

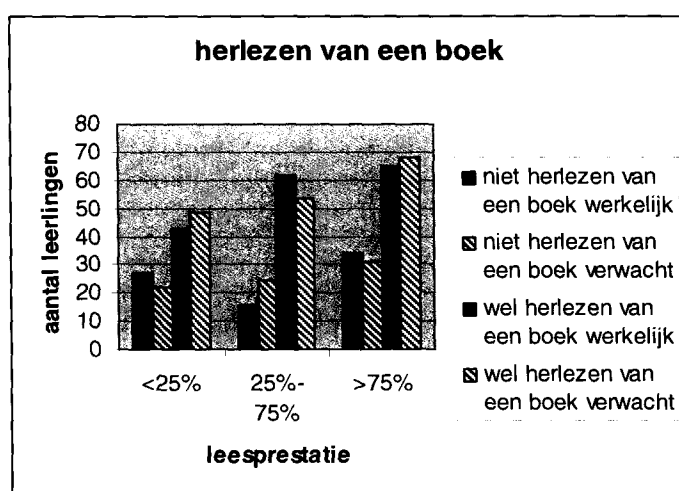
Figuur 4
Staafdiagram Stellen van vragen en Tijd Kolommen 2 en 3

Vervolgens wordt op de variabele kind luistert stil een significant verschil gevonden in de variabele tijd kolommen 2 en 3 $X^2(N=252, df=2)=11,76, p=.00$. Voor de variabele “kind luistert stil” kan geen duidelijk verband met de leesprestatie gevonden worden. Binnen de groep kinderen die niet stil luistert zitten meer kinderen dan verwacht in de middelste groep. Bij de kinderen die wel stil luisteren zitten meer kinderen dan verwacht in de extremen, zowel hoog als laag. Een visuele weergave van de gevonden verschillen staat afgebeeld in Figuur 5.

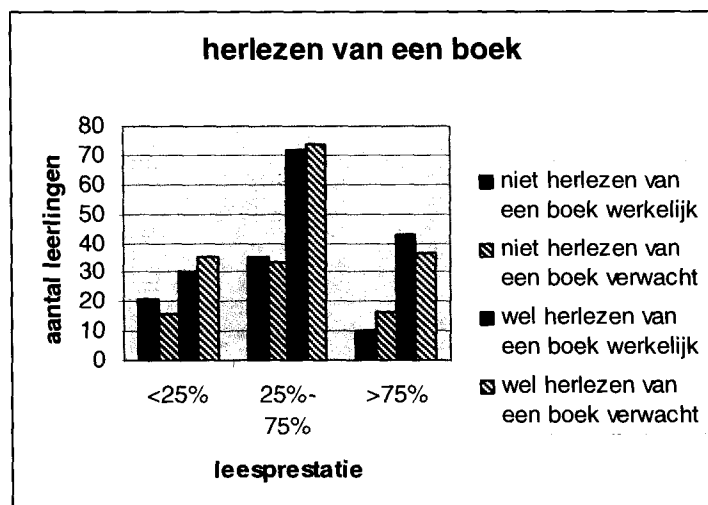

Figuur 5
Staafdiagram Kind luistert stil en Tijd Kolommen 2 en 3

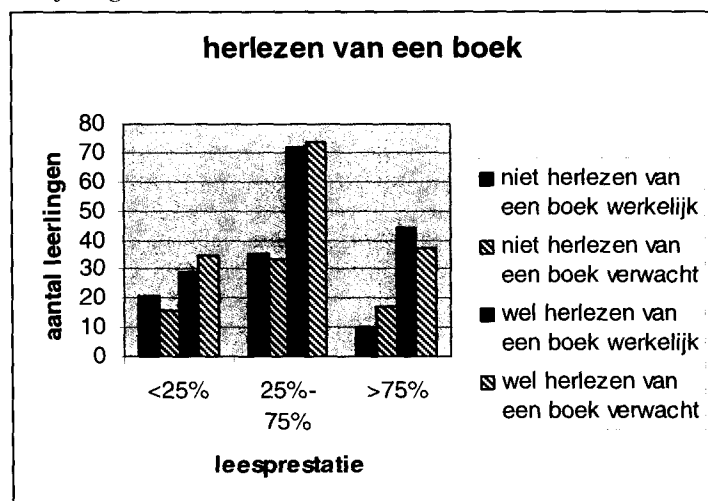
Tenslotte worden significante verschillen in leesprestatie gevonden op de variabelen Score kolommen 2 en 3 $X^2(N=247, df=2)=6,38, p=.04$, DMT kaart 1 $X^2(N=211, df=2)=6,22, p=.05$ en DMT kaart 2 $X^2(N=211, df=2)=6,87, p=.03$ wanneer gekeken wordt naar het herlezen van boeken. De gevonden verschillen zijn verschillend voor de leesscores. Wanneer gekeken wordt naar Score kolommen 2 en 3 kan men zien dat er bij de kinderen waarvan ouders boeken herlezen meer kinderen dan verwacht in de gemiddelde groep terecht zijn gekomen. Bij de kinderen waarvan de ouders aangeven boeken maar een keer te lezen zitten meer kinderen dan verwacht in de beide extremen. Wanneer gekeken wordt naar de scores op de DMT-kaarten kan men zien dat het herlezen van boeken hier een positief verband laat zien met de leesprestatie. Meer kinderen dan verwacht behoren tot de 75% best scorenden. Weergaven van de gevonden verschillen staan afgebeeld in de Figuren 6, 7 en 8.

Figuur 6
Staafdiagrammen Herlezen van een Boek en Score kolommen 2 en 3

Figuur 7
Staafdiagrammen Herlezen van een Boek en DMT kaart 1

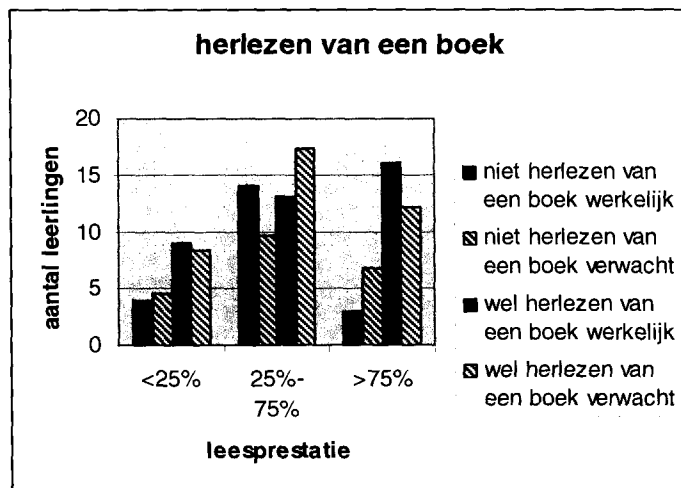

Figuur 8
Staafdiagrammen Herlezen van een Boek en DMT kaart 2

Vervolgens zijn alleen de zwakke lezers bekeken. De frequentietabellen E1 tot en met E11 staan afgedrukt in Bijlage E. Bij de zwakke lezers konden dezelfde variabelen achterwege gelaten worden als het geval was bij de normale lezers, te weten koppelen van de titel aan de inhoud en kind vertelt tijdens voorlezen. Daarnaast bleken ook eigen voorleesritueel, bespreken van de omslag en samen verhaal voorspellen geen onderscheidende waarde te bezitten, met als gevolg dat ze uit de analyse zijn gelaten. Daar waar mogelijk is middels Chi-kwadraat toetsen gekeken of er sprake is van significante verschillen in leesprestatie.

Er blijkt een significant verschil in leesprestatie op score kolommen 2 en 3, $X^2(N=59, df=2)=6,50, p=.04$ gevonden te worden wanneer gekeken wordt naar herlezen van een boek. Er is niet een eenduidige richting waar te nemen in de gevonden verschillen. Meer kinderen dan verwacht die boeken niet vaker dan 1x voorgelezen krijgen behoren tot de middengroep. Bij de groep kinderen die eenzelfde boek wel meerdere malen voorgelezen krijgen worden meer

kinderen dan verwacht aangetroffen in de beide extremen. In Figuur 9 staan de gevonden verschillen afgedrukt.

Figuur 9

Staafdiagram Zwakke Lezers Herlezen van een Boek en Score kolommen 2 en 3

Oefenen met lezen in de thuissituatie

Vragen naar oefenen met lezen in de thuissituatie waren zowel in de ouder- als kindvragenlijst opgenomen om op deze manier in te schatten of de gegevens betrouwbaar zijn. Uit een vergelijking van de gegeven antwoorden door ouders en kind blijkt dat de overeenstemming groot is. Van de in totaal 251 ouder-kind paren hebben 206 paren hetzelfde antwoord gegeven, dit is een overeenstemming van 82,07%. Om na te gaan of er verschillen in leesprestatie gevonden kunnen worden zijn allereerst de frequenties van voorkomen in kaart gebracht middels een kruistabel. De resultaten hiervan staan afgebeeld in Tabel 14. Ook hier zijn er in verhouding zeer weinig ouders die aangeven thuis niet te oefenen. Hoewel de betreffende groep hier groter is dan bij voorlezen zijn de verschillen met de andere groep dermate groot dat het niet zinvol is om te kijken of er sprake is van significante verschillen.

Tabel 10
Kruistabel Wel/Niet Oefenen en Leesprestaties

			N		Oefenen	
					Niet	Wel
Toets woorden lezen	Kolom 1	Tijd	<25%	66	4	62
			25% - 75%	108	5	103
			>75%	85	8	77
			Totaal	252	17	235
	Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	64	7	57
			25% - 75%	133	8	125
			>75%	62	2	60
			Totaal	259	17	242
		Score	<25%	72	3	69
			25% - 75%	80	6	74
			>75%	101	8	93
			Totaal	253	17	236
	DMT	1	<25%	55	2	53
			25% - 75%	106	8	98
			>75%	54	2	52
			Totaal	215	12	203
		2	<25%	54	2	52
			25% - 75%	106	8	98
			>75%	55	2	53
			Totaal	215	12	203

Ook voor de zwakke lezers is een frequentietabel gemaakt voor wel of niet oefenen. Een overzicht staat in Tabel 11. Ook hier blijkt het aantal leerlingen per cel te klein voor analyses.

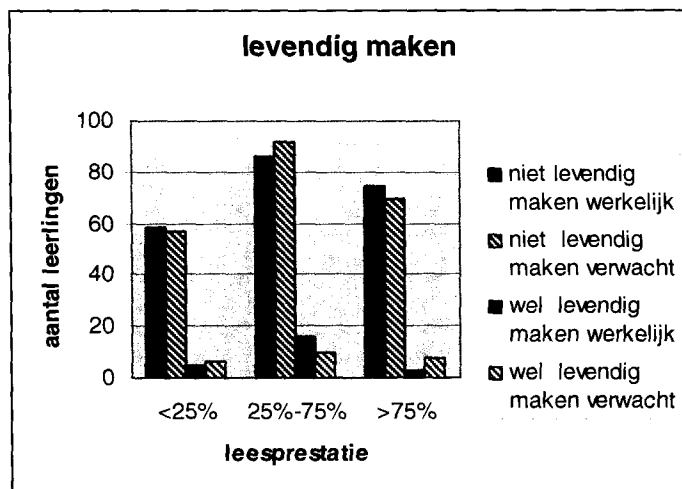
Tabel 11

Kruistabel Wel/Niet Oefenen thuis en leesprestaties Zwakke Lezers

			N		Oefenen	
					Niet	Wel
Toets woorden lezen	Kolom 1	Tijd	<25%	15	1	14
			25% - 75%	31	2	29
			>75%	15	0	15
			Totaal	61	3	58
	Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	15	1	14
			25% - 75%	31	1	30
			>75%	15	1	14
			Totaal	61	3	58
		Score	<25%	15	1	14
			25% - 75%	27	2	25
			>75%	19	0	19
			Totaal	61	3	58
DMT	Kaart	1	<25%	15	0	15
			25% - 75%	27	1	26
			>75%	18	2	16
			Totaal	60	3	57
		2	<25%	15	0	15
			25% - 75%	30	1	29
			>75%	15	2	13
			Totaal	60	3	57

Manier van Oefenen

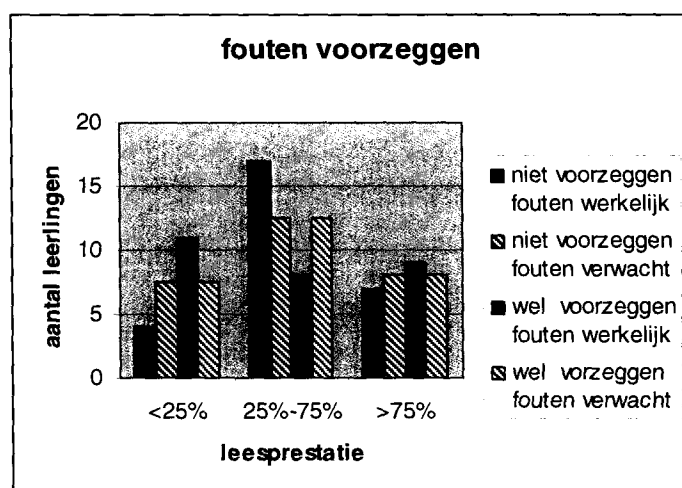
Om na te gaan of er verschillen in leesprestatie gevonden kunnen worden wanneer gekeken wordt naar de verschillende manieren van oefenen, is allereerst een overzicht van de frequentieverdelingen gemaakt. Dit overzicht is opgenomen in Bijlage F. Vervolgens is middels Chi-kwadraat bepaald of er significante verschillen in leesprestatie zijn waar te nemen binnen de verschillende groepen. Er blijken significante verschillen gevonden te worden op tijd kolom 1, $X^2(N=242, df=2), 7,20, p=,03$ wanneer de variabele “ouders maken het verhaal levendig tijdens het oefenen” wordt geanalyseerd. Voor de variabele “verhaal levendig maken” kan geen eenduidig verband met de leesprestatie aangegeven worden. Binnen de groep kinderen waarvan de ouders aangeven het verhaal niet levendig te maken maken meer kinderen dan verwacht deel uit van de beide extremen. In de andere groep worden meer kinderen dan verwacht in de middelste groep gevonden. Een visuele weergave van de gevonden verschillen staat afgebeeld in Figuur 10.

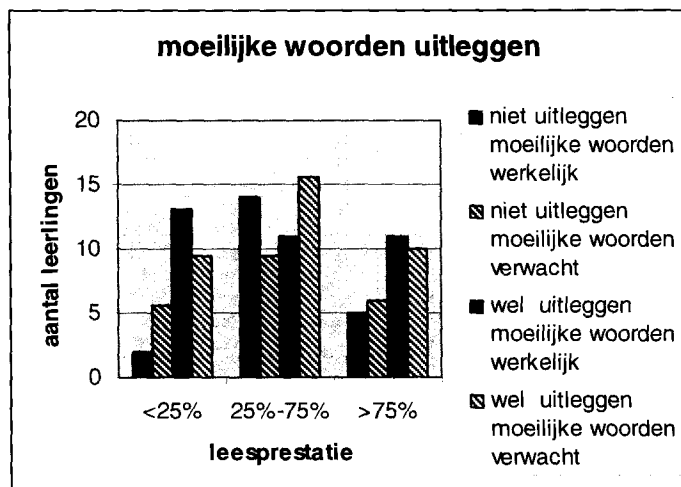
Figuur 10
Staafdiagram Verhaal Levendig Maken en Tijd Kolom 1

Ook hier is gekeken of voor de zwakke lezers iets anders geldt. Een overzicht van de frequentietabellen staat afgedrukt in Bijlage G.

Er blijken significante verschillen in leesprestatie gevonden te worden op DMT kaart 1 wanneer gekeken wordt naar het voorzegggen van fouten, $X^2(N=56, df=2)=6,76, p=,03$ en het uitleggen van moeilijke woorden, $X^2(N=56, df=2)=7,66, p=,02$. Voor zowel het voorzegggen van fouten als het uitleggen van moeilijke woorden is er geen eenduidig verband te ontdekken. Er zitten meer kinderen waarvan de ouders het juiste antwoord niet voorzegggen dan verwacht in de middelste groep. Bij de kinderen waarvan de ouders wel voorzegggen worden juist meer kinderen dan verwacht gevonden in de beide extremen. Hetzelfde beeld is zichtbaar bij het uitleggen van moeilijke woorden. Visuele weergaven van de verschillen staan in de Figuren 11 en 12.

Figuur 11
Staafdiagram Voorzegggen van fouten en DMT kaart 1

Figuur 12

Staafdiagram Uitleggen moeilijke woorden en DMT kaart 1

Leesaanbod thuis

Voor het leesaanbod thuis is hier gekozen voor een brede omschrijving, waarin boekenbezit, zowel van ouders als kind, abonnementen op kranten en/of tijdschriften zijn meegenomen. Een overzicht van de frequentietabellen voor zowel de totale groep als de groep zwakke lezers staat afgedrukt in Bijlage H. Om na te gaan of er significante verschillen in leesprestatie te vinden zijn wanneer gekeken wordt naar het leesaanbod thuis is daar waar mogelijk gebruik gemaakt van Chi-kwadraat toetsen. Het aantal kinderboeken blijkt geen onderscheidende waarde te bezitten en is derhalve buiten beschouwing gelaten. Voor de overige factoren van het leesaanbod blijken geen van de gevonden verschillen significant te zijn.

Bibliotheekbezoek

Om na te gaan of het bibliotheekbezoek van invloed is op de leesprestaties van de kinderen zijn Chikwadraattoetsen uitgevoerd. Bij het bibliotheekbezoek is allereerst onderscheid gemaakt in wel of niet bezoeken van de bibliotheek. Als criterium hiervoor is het lidmaatschap van een van de familieleden van een bibliotheek aangehouden. In tabel 12 is een frequentieoverzicht opgenomen. Er blijken geen significante verschillen in leesprestaties gevonden te kunnen worden.

Tabel 12
Kruistabel Lidmaatschap bibliotheek en Leesprestatie

		N		Abonnement	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	66	12	54
		25% - 75%	108	11	97
		>75%	85	6	79
		Totaal	259	29	230
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	62	11	51
		25% - 75%	133	15	118
		>75%	64	3	61
		Totaal	259	29	230
	Score	<25%	72	12	60
		25% - 75%	80	8	70
		>75%	101	8	93
		Totaal	253	28	225
DMT Kaart	1	<25%	55	7	48
		25% - 75%	106	18	88
		>75%	54	2	52
		Totaal	215	27	188
	2	<25%	54	7	47
		25% - 75%	106	17	89
		>75%	55	3	52
		Totaal	215	27	188

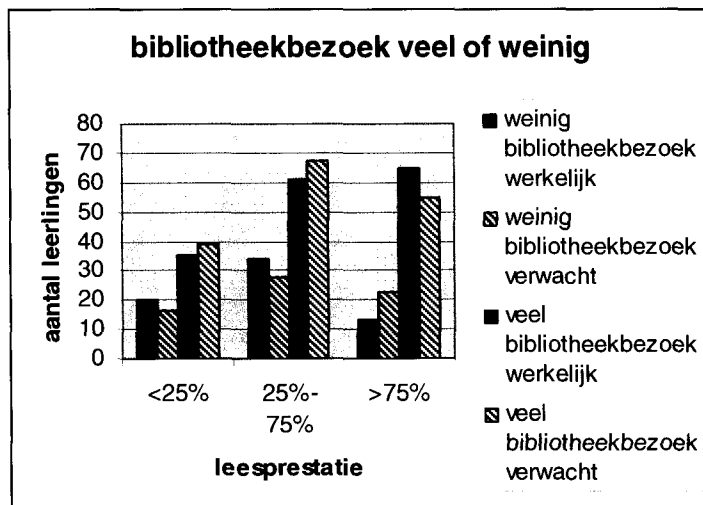
Vervolgens is gekeken of de frequentie van de bezoeken aan de bibliotheek van invloed is. Hierbij is onderscheid gemaakt in weinig (minder dan 1 keer per maand) en veel (vanaf 1 keer per maand). Een frequentieoverzicht staat afgedrukt in Tabel 13.

Tabel 13
Kruistabel Bibliotheekbezoek vel/weinig en Leesprestatie

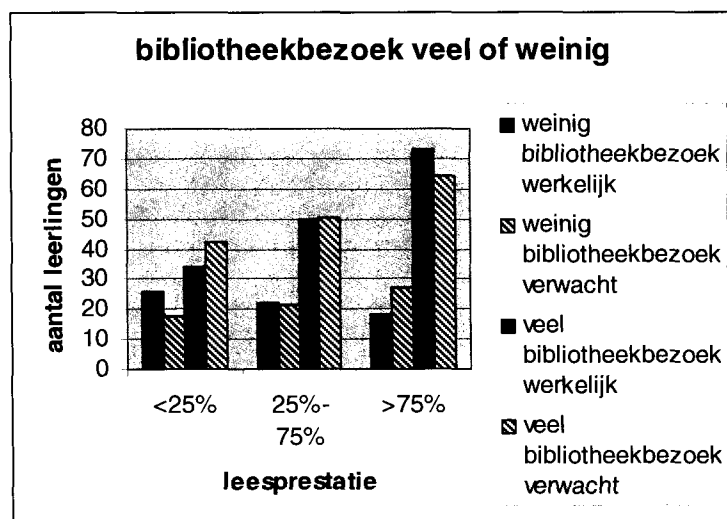
			N	Bibliotheekbezoek			
				Weinig		Veel	
				W	V	W	V
Toets woorden lezen							
Kolom 1	Tijd	<25%	55	20	16,2	35	38,8
		25% - 75%	95	34	27,9	61	67,1
		>75%	78	13	22,9	65	55,1
		Totaal	228	67		161	
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	51	21		30	
		25% - 75%	117	33		84	
		>75%	60	13		47	
		Totaal	228	67		161	
	Score	<25%	60	26	17,8	34	42,2
		25% - 75%	72	22	21,3	50	50,7
		>75%	91	18	26,9	73	64,1
		Totaal	223	66		157	
DMT							
Kaart	1	<25%	48	18		30	
		25% - 75%	86	29		57	
		>75%	52	10		42	
		Totaal	186	57		129	
	2	<25%	48	19		29	
		25% - 75%	86	27		59	
		>75%	52	11		41	
		Totaal	186	57		129	

Noot: W = waargenomen aantal leerlingen per groep
V = verwachte aantal leerlingen per groep

Er blijken significante verschillen in prestatie op tijd kolom 1, $X^2(N=228, df=2)=9,25$, $p=,01$ en score kolommen 2 en 3, $X^2(N=223, df=2)=9,67$, $p=,01$ gevonden te worden wanneer gekeken wordt naar de frequentie van de bibliotheekbezoeken. Er wordt een positief verband tussen leesprestatie en de frequentie van bibliotheekbezoek gevonden. Binnen de groep kinderen die weinig naar de bibliotheek gaan behoren meer kinderen dan verwacht tot de laagste en middelste groep. Binnen de groep kinderen die veel naar de bibliotheek gaan worden juist meer kinderen dan verwacht aangetroffen in de hoogste groep. De gevonden verschillen staan afgebeeld in de Figuren 13 en 14.

Figuur 13
Staafdiagram Bibliotheekbezoek veel/weinig en Tijd Kolom 1

Figuur 14
Staafdiagram Bibliotheekbezoek veel/weinig en Score kolommen 2 en 3

Ook voor de zwakke lezers is gekeken of het lidmaatschap van een bibliotheek samenhangt met de leesprestaties. Een frequentieoverzicht staat afgedrukt in Tabel 14. Voor de zwakke lezers blijkt het onmogelijk om na te gaan of lidmaatschap van een bibliotheek of de frequentie van bibliotheekbezoek van invloed zijn op de leesprestaties.

Tabel 14

Kruistabel Lidmaatschap Bibliotheek en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Lidmaatschap Bibliotheek	
				nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	15	0	15
		25% - 75%	31	8	23
		>75%	15	2	13
		Totaal	61	10	51
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	15	1	14
		25% - 75%	31	1	24
		>75%	15	2	13
		Totaal	61	4	51
	Score	<25%	15	3	12
		25% - 75%	27	3	24
		>75%	19	4	15
		Totaal	61	10	51
DMT Kaart	1	<25%	15	1	14
		25% - 75%	27	6	21
		>75%	18	3	15
		Totaal	60	10	50
	2	<25%	15	1	14
		25% - 75%	30	7	23
		>75%	15	2	13
		Totaal	60	10	50

Educatieve middelen

Om na te gaan of de aanwezigheid van educatieve middelen in de thuissituatie van invloed is op de leesprestaties zijn allereerst kruistabellen gemaakt. Deze staan afgedrukt in Tabel 15.

Tabel 15

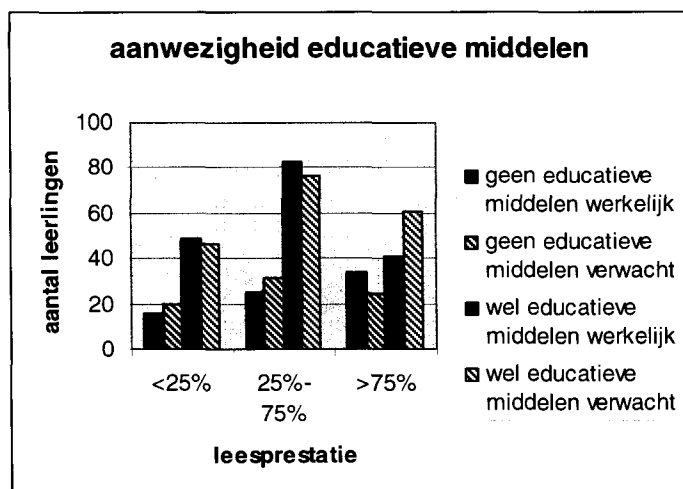
Kruistabel Aanwezigheid Educatieve Middelen en Leesprestaties

			N	Aanwezigheid educatieve middelen			
				nee		ja	
				W	V	W	V
Toets woorden lezen							
Kolom 1	Tijd	<25%	65	16	19,9	49	46,1
		25% - 75%	108	25	31,4	83	76,6
		>75%	85	34	24,7	41	60,3
		Totaal	258	75		183	
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	61	18		43	
		25% - 75%	133	32		101	
		>75%	64	25		39	
		Totaal	258	75		183	
	Score	<25%	71	20		51	
		25% - 75%	80	18		62	
		>75%	101	34		67	
		Totaal	252	72		180	
		DMT					
Kaart	1	<25%	55	15		40	
		25% - 75%	105	27		78	
		>75%	54	21		33	
		Totaal	214	63		151	
	2	<25%	54	16		38	
		25% - 75%	105	26		79	
		>75%	55	21		34	
		Totaal	214	63		151	

Noot: W = waargenomen aantal leerlingen per groep

V = verwachte aantal leerlingen per groep

Vervolgens is middels Chikwadraattoetsen gekeken of er een significant verschil in score gevonden kan worden. Dit blijkt het geval te zijn voor tijd kolom 1, $X^2(N=258, df=2)=7,39$, $p=,03$. Binnen de groep kinderen die thuis geen educatieve middelen hebben maken meer kinderen dan verwacht deel uit van de groep 75% best scorenden. Bij de groep kinderen die wel educatieve middelen in huis hebben behoren juist meer kinderen dan verwacht tot de lagere groepen. Een visuele weergave van de gevonden verschillen staat in Figuur 15.

Figuur 15

Staafdiagram Aanwezigheid Educatieve Middelen en Tijd Kolom 1

Vervolgens is gekeken of de frequentie waarop de middelen gebruikt worden bepalend is voor de leesprestaties. Er is een indeling gemaakt in veel (meer dan 3 keer per week) of weinig (minder dan 3 keer per week). Een frequentieoverzicht staat afgedrukt in Tabel 16. Er blijken geen significante verschillen gevonden te worden.

Tabel 16

Kruistabel Gebruik Educatieve Middelen Veel/Weinig en leesprestatie

			N	Gebruik educatieve middelen	
				weinig	veel
Toets woorden lezen	Kolom 1	Tijd	<25%	48	39
			25% - 75%	80	70
			>75%	51	39
			Totaal	179	148
					31
DMT	Kaart	1	<25%	38	30
			25% - 75%	76	64
			>75%	33	27
			Totaal	147	121
					26
	Kaart	2	<25%	37	29
			25% - 75%	76	65
			>75%	34	27
			Totaal	147	121
					26

Ook de aanwezigheid van educatieve middelen bij zwakke lezers is bekeken. Een frequentieoverzicht staat afgedrukt in Tabel 17. Ook hier blijken de groepen te klein om analyses uit te voeren.

Tabel 17

Kruistabel Gebruik Educatieve Middelen Veel/Weinig en leesprestatie

			N		Aanwezigheid educatieve middelen	
					nee	ja
Toets woorden lezen	Kolom 1	Tijd	<25%	15	3	12
			25% - 75%	30	8	22
			>75%	15	6	9
			Totaal	60	17	43
	Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	15	3	12
			25% - 75%	30	9	21
			>75%	15	5	10
			Totaal	60	17	43
		Score	<25%	15	1	14
			25% - 75%	26	9	17
			>75%	19	7	12
			Totaal	60	17	43
	DMT Kaart	1	<25%	15	4	11
			25% - 75%	26	5	21
			>75%	18	7	11
			Totaal	59	16	43
		2	<25%	15	3	12
			25% - 75%	29	7	22
			>75%	15	6	9
			Totaal	59	16	43

Discussie

Hieronder zullen de resultaten met betrekking tot de onderzoeksvragen kort beschreven worden. Daarnaast worden mogelijke verklaringen voor de verkregen resultaten besproken. Tenslotte zullen suggesties voor eventueel vervolgonderzoek gedaan worden.

Uit de analyses met betrekking tot het voorlezen door de ouders blijkt dat het onmogelijk is om na te gaan of er verschillen gevonden kunnen worden tussen kinderen die wel en niet zijn voorgelezen. De groep ouders die aangeeft niet voor te lezen is dermate klein dat het onmogelijk is hier uitspraken over te doen. Het feit dat deze verdeling gevonden wordt bevestigt hetgeen Bergin (2001) aangeeft, voorlezen wordt door de ouders als belangrijk ervaren. Door de vele aandacht die aan het fenomeen voorlezen geschonken wordt, in peuterspeelzalen en kinderdagverblijven, op de televisie enz, is voorlezen helemaal ingeburgerd. Slechts een enkeling leest zijn of haar kind niet voor. De frequentie van voorlezen blijkt wel van invloed te zijn op de

leesprestaties. Van de kinderen die vaak worden voorgelezen zitten meer kinderen dan verwacht in de groep bet scorenden. Dit wordt door Bus, van IJzendoorn en Pellegrini (1995) ook aangegeven. Hoe vaker voorgelezen wordt des te beter is dat voor de leesprestaties. In dit onderzoek waren de verschillen niet zichtbaar op de leesprestaties op testmoment 1. Wel werden significante verschillen gevonden voor beide kaarten van de DMT, die afgenomen zijn na kern 9.

In dit onderzoek is steeds gekeken of er voor de zwakke lezers uit de onderzoeksgroep andere gegevens te vinden zijn. Veelal bleken de subgroepen bij de zwakke lezers te klein waardoor geen analyses konden worden uitgevoerd.

Te kleine subgroepen waren niet alleen een probleem bij de groep van de zwakke lezers. Ook bij analyses naar manieren van voorlezen en oefenen werd dit probleem waargenomen bij de totale onderzoeksgroep. Hierdoor konden een aantal variabelen niet worden meegenomen in de analyses. Dit zegt op zich natuurlijk ook al iets over die variabelen, ze bezitten geen of weinig onderscheidend vermogen. Het overgrote deel van de ouders geeft hetzelfde antwoord.

Van de overgebleven manieren van voorlezen bleken er een aantal te zijn die significante verschillen in leesprestatie veroorzaken. “Het stellen van vragen”, “kind luistert stil naar het verhaal” en “het herlezen van boeken” laten een verband zien met de leesprestatie. Er zitten meer kinderen van ouders die vragen stellen tijdens het voorlezen in de groepen zwakke en gemiddelde lezers. Voor de variabele “kind luistert stil is geen duidelijk verband waar te nemen. Bij de kinderen die niet stil luisteren zitten meer kinderen dan verwacht in de groep met gemiddelde lezers. Bij de kinderen die wel stil luisteren zitten juist meer kinderen dan verwacht in de groepen met best en zwakst scorenden. Het herlezen van boeken laat positief verband met de leesprestatie op meetmoment 2 zien. Het stellen van vragen door de ouder komt in het advies van Stoep (2003) niet voor. Dit kan te maken met de doelgroep. Stoep (2003) richt zich op peuters terwijl dit onderzoek zich op kinderen in groep 3 richt. De verschillende bronnen spreken elkaar tegen wanneer gekeken wordt naar “kind luistert stil”. Stoep (2003) zegt dat het goed is om het kind te laten vertellen en vragen tijdens het voorlezen. Sijstra, Aarnoutse en Verhoeven (1999) geven aan dat kinderen met het ouder worden een grotere aandachtsspanne krijgen waardoor ze het kunnen opbrengen om vragen en opmerkingen te bewaren tot na het einde van het verhaal. Dit sluit dus aan bij het onduidelijke beeld dat verkregen is in dit onderzoek.

Bij de analyse van de variabele oefenen in de thuissituatie werd opnieuw tegen het probleem van het onderscheidend vermogen aangelopen. Bijna alle ouders geven aan thuis te oefenen met hun kind, waardoor het onmogelijk wordt om hier een vergelijking te kunnen maken. Voor de variabele “verhaal levendig maken” wordt een onduidelijk verband aangetroffen. Bij de zwakke lezers werden significante verschillen gevonden wanneer gekeken werd naar de manier van foutencorrectie. In de vragenlijst waren verschillende manieren van foutencorrectie

opgenomen, waarbij de variatie liep van “kind stimuleren zelf tot goede oplossing te komen” tot “het voorzeggen van het juiste antwoord”. Wanneer deze laatste methode te veel toegepast wordt kan het kind dit als falend gaan ervaren en hierdoor de motivatie verliezen (vergelijk Tracey & Young 2002). De resultaten van de zwakke lezers zijn hier strijdig mee. Kinderen van wie de ouders wel voorzeggen bij fouten worden meer dan verwacht aangetroffen in de beide extremen. Dat wil zeggen bij de 25% zwaksten van de zwakke lezers, maar ook bij de 75% besten van de zwakke lezers. Voor het uitleggen van moeilijke woorden worden soortgelijke verschillen gevonden. Dit sluit niet aan bij het onderzoek van Elliot & Hewison (1994). Zij toonden aan dat ouders van goede lezers meer gericht zijn op begrip in plaats van op het decoderen van de woorden. Om te kunnen begrijpen wat gelezen is moeten moeilijke woorden worden uitgelegd. In dit onderzoek werden alleen verschillen gevonden binnen de groep de zwakke lezers. Het is dus mogelijk dat voor de zwakke lezers andere gegevens gevonden worden dan voor de gehele populatie.

Voor het leesaanbod thuis kunnen geen significante verschillen gevonden worden. In de meeste onderzoeken wordt het aantal boeken als indicatie genomen voor het leesklimaat in het gezin. Dit blijkt hier niet voldoende informatie te geven. In volgend onderzoek zou het leesklimaat uitgebreider onderzocht moeten worden, zodat duidelijk wordt wat bepalend is voor een goede ontwikkeling van de leesvaardigheid.

Het wel of niet lid zijn van een bibliotheek heeft geen bepalende invloed op de leesprestatie, de frequentie van bibliotheekbezoeken daarentegen wel. Het verband is echter niet duidelijk. In de meeste onderzoeken wordt een vergelijking gemaakt tussen het kopen van boeken en het lenen van boeken (Duijx et al, in van Rees & Verhoeven, 1993). In dit scriptieonderzoek is het belang naar nader onderzoek over de frequentie van bibliotheekbezoek aangetoond. Nader onderzoek dient uit te wijzen waarom dit zo is en of er verschillen dan wel overeenkomsten gevonden kunnen worden met de invloed van boekenbezit, wat in onderzoek een geaccepteerde variabele is. Op de vragenlijsten hadden een aantal ouders keuzes voor veel of weinig boeken en veel of weinig bibliotheekbezoek verantwoord. Mensen die veel boeken bezitten gaan veelal niet of minder naar de bibliotheek, mensen die veel naar de bibliotheek gaan hebben veelal minder boeken thuis. Wanneer deze twee los van elkaar worden onderzocht ontstaat een vertekend beeld. Om dit mogelijke verband verder te onderzoeken gaven de vragenlijsten onvoldoende informatie over de motieven van bepaalde keuzes. In nader onderzoek zal dan ook gekeken moeten worden naar waarom mensen veel of juist weinig naar de bibliotheek gaan of waarom ze veel of weinig boeken bezitten. Ook dient gekeken te worden naar een mogelijke combinatie, veel boekenbezit en veel bibliotheekbezoek of juist weinig en de invloed daarvan op de leesprestaties.

De aanwezigheid van educatieve middelen met betrekking tot lezen tenslotte blijkt van invloed te zijn op de leesprestatie op testmoment 1. Veel ouders geven aan dergelijke middelen in huis te hebben, kinderen vinden het vaak leuk om met een computer te werken of gezellig met de ouders bezig te zijn. Tegen de verwachting in wordt een negatief verband gevonden tussen aanwezigheid van educatieve middelen en de leesprestatie. Nader onderzoek naar dit gevonden resultaat is nodig. De frequentie van het gebruik van educatieve middelen blijkt in dit onderzoek geen significante invloed te hebben.

Terugkijkend op het scriptieonderzoek kan de conclusie getrokken worden dat de frequentie van voorlezen, bepaalde manieren van voorlezen en oefenen, de frequentie van bibliotheekbezoek en het bezit van educatieve middelen van invloed op de leesprestaties zijn wanneer de gehele onderzoeksgroep bestudeerd werd. Voor de zwakke lezers was het moeilijk om verbanden te ontdekken vanwege te weinig onderscheidend vermogen van de gekozen variabelen. Het beperkte onderscheidend vermogen werd ook op andere momenten gevonden. Het feit dat dit gevonden werd zegt iets over hoe men denkt over de betreffende variabele. Vooral wanneer gezocht werd naar verbanden met dichotome variabelen werd vaak weinig onderscheidend vermogen gevonden. Belangrijk is dan ook dat in vervolgonderzoek niet naar het wel of niet voorkomen wordt gevraagd, maar ook na frequenties van voorkomen. Dit blijkt veel meer informatie op te leveren. De in dit onderzoek gebruikte manier van dataverzameling blijkt betrouwbaar te zijn. Doordat gewerkt is met 2 parallelle vragenlijsten, een voor ouders en verzorgers en een voor de kinderen, kan de mate van overeenstemming berekend worden. Deze bleek over het algemeen goed te zijn. Deze manier van dataverzameling kan dus ook in vervolgonderzoek gebruikt worden om te bepalen welke factoren van invloed zijn. Wanneer de factoren duidelijk zijn zal observatie onderzoek in gezinnen meer duidelijkheid bieden over waarom de factoren van invloed zijn. De eindconclusie zal na dit alles geen verassing zijn: nader onderzoek naar de factoren die van invloed zijn op de leesprestaties blijkt zeer zinvol en zeer hard nodig. Wel dient hierbij rekening gehouden te worden met de gegeven aanbevelingen.

Literatuurlijst

- Bergin, C. (2001). The parent-child relationship during beginning reading. *Journal of literacy research* 33, 681-706.
- Bus, A.G. (2001). Joint caregiver-child storybook reading: A route to literacy development. In: Neuman, S.B. & Dickinson, D.K. (red) (2001). *Handbook of early literacy research*. New York: Guilford Press.
- Bus, A.G. (2001). Parent-child Book Reading Through the lens of Attachment Theory in: Verhoeven, L. & Snow, C. (2001) *Literacy and Motivation. Reading engagement in individuals and groups*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, Inc Publishers.
- Bus, A., van IJzendoorn, M.H. & Pellegrini, A.D. (1995). Joint book reading makes for success In learning to read: A meta-analysis on intergenerational transmission of literacy. *Review of Educational Research*, 65, 1-21.
- DeBaryshe, D.B. (1995). Maternal Belief Systems: Linchpin in the Home Reading Process. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 16, 1-20.
- Duijx, T., van Rees, K. & Verdaasdonk, H. (1993). Kopers en leners vergeleken. In: van Rees, K. & Verhoeven, L. (1993). *De geletterde samenleving*. Delft: Eburon.
- Elliot, J.A. & Hewison, J. (1994). Comprehension and interest in home reading. *British Journal of educational Psychology*, 64, 203-220.
- Fiala, C.L. & Sheridan, S.M. (2003). Parent involvement and reading: using curriculum-based measurement to assess the effects of paired reading. *Psychology in the Schools*, 40, 613-626.
- Hess, R.D. & Holloway, S. (1984). Family and school as educational institutions, In: Parke, R.D. (red), *Review of Child Development Research: The Family*, Vol 7, 87-113, Chicago: University of Chicago Press
- Hol, G, Haan, M. & Kok, W. (1993). *Leereffecten van zes methodes voor afhankelijk leesonderwijs*. Utrecht: ISOR.
- Leseman, P.P.M. & de Jong, P.F. (1998). Home Literacy: Opportunity, instruction, cooperation and social-emotional quality predicting early reading achievement. *Reading Research Quarterly*, 33, 294-318.
- Leach, D.J. & Siddal, S.W. (1990). Parental involvement in the teaching of reading: A comparison of hearing reading, paired reading, pause, prompt, praise, and direct instruction methods. *British Journal of educational Psychology*, 60 349-355.
- Lierop-Debrauwer, van, W.L.H. (1990). *Ik heb het wel in jouw stem gehoord. Over de rol van het gezin in de literaire socialisatie van kinderen*. Delft: Eburon

- Sijtsma, J., Aarnoutse, C. & Verhoeven, L. (1999). *Raamplan deel 2. Taalontwikkeling van nul tot twaalf*. Nijmegen: Expertise Centrum Nederlands.
- Smith, F. (1978). *Understanding Reading. A psycholinguistic analysis of reading and learning to read*. 2nd ed. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Stoep, J. (red). (2003). *Z@ppelin Logeerboek. Praten rondom prentenboeken*. Nijmegen, Expertisecentrum Nederlands.
- Tracey, D.H. & Young, J.W. (2002). Mothers' helping behaviors during children's at home oral-reading practice: Effects of children's reading ability, children's gender, and mothers' educational level. *Journal of Educational Psychology*, 94, 729-737.
- Verhoeven, L. (1992). *Drie-minuten-toets*. Arnhem: CITO.
- Verhoeven, L. & Wentink, H. (2001). *Protocol Leesproblemen en Dyslexie*. Nijmegen: Mediagroep KUN/AZN.

Bijlage A: Vragenlijst voor ouders en opvoeders

Naam kind:
School:
Ingevuld door vader / moeder / opvoeder *
Aantal kinderen in gezin:
Leeftijden: We
Ike taal spreekt u thuis met uw kind? Nederlands/ Turks / Marokkaans / Anders, namelijk
..... *

* = doorhalen wat niet van toepassing is

Wilt u bij onderstaande vragen aankruisen welk antwoord het meest van toepassing is? Er is slechts 1 antwoord mogelijk, tenzij anders aangegeven.

1. Hoe vaak las u uw kind gemiddeld voor voordat hij/zij naar groep 3 ging?

- ☐ niet
- ☐ minder dan 1 keer per week
- ☐ 1 à 2 keer per week
- ☐ 3 à 4 keer per week
- ☐ meer dan 4 keer per week

Op welk(e) moment(en) van de dag las u voor?.....
.....

2a. Hoe vaak leest u nu gemiddeld aan uw kind voor, nu hij/zij zelf begint te lezen?

- ☐ niet → ga naar vraag 3
- ☐ minder dan 1 keer per week → ga naar vraag 2b en 2c
- ☐ 1 à 2 keer per week → ga naar vraag 2b en 2c
- ☐ 3 à 4 keer per week → ga naar vraag 2b en 2c
- ☐ meer dan 4 keer per week → ga naar vraag 2b en 2c

Op welk(e) moment(en) van de dag leest u voor?.....
.....

2b. Hoe gaat dat, als u voorleest? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ ik heb mijn eigen voorleesritueel (bijv. plaats is huis, gebruik van poppen)
- ☐ samen bespreken we de omslag van het boek
- ☐ aan de hand van de titel laat ik mijn kind vertellen waarover het boek zal gaan
- ☐ ik laat mijn kind tijdens het voorlezen vertellen over het verhaal
- ☐ ik stel vragen over het verhaal
- ☐ tijdens het voorlezen luistert mijn kind rustig zonder te onderbreken
- ☐ samen voorspellen we hoe het verhaal verder zal gaan
- ☐ moeilijke woorden in het verhaal leg ik uit
- ☐ ik maak het verhaal levendig door middel van geluiden en stemmetjes
- ☐ we praten na over het verhaal
- ☐ soms lezen we een boek meerdere keren

2c. Vindt u het leuk om aan uw kind voor te lezen?

- ☐ nee
- ☐ ja
- ☐ soms

3. Wil uw kind graag voorgelezen worden?

- ☐ nee
- ☐ ja

4a. Leest /oefent u (of een ander gezinslid) het lezen thuis samen met uw kind?

- ☐ nee → ga naar vraag 5
- ☐ ja → ga naar vraag 4b en 4c
- ☐ soms → ga naar vraag 4b en 4c

4b. Hoe gaat dat, als u samen leest/oefent? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ we bespreken samen de omslag van het boek
- ☐ we bespreken samen de titel
- ☐ ieder leest om de beurt een stukje
- ☐ tijdens het lezen voorspellen we wat er gaat gebeuren
- ☐ mijn kind leest hardop voor zonder dat ik onderbreek
- ☐ tijdens het lezen laat ik mijn kind vertellen over het verhaal
- ☐ mijn kind leest hardop voor, bij fouten zeg ik het juiste woord
- ☐ ik maak het verhaal levendig door geluidjes en stemmetjes
- ☐ mijn kind leest hardop voor, bij fouten spoor ik aan nog eens goed te kijken
- ☐ moeilijke woorden leg ik uit
- ☐ mijn kind leest zacht voor zichzelf en vraagt om hulp als hij/zij er niet uit komt
- ☐ anders, nml.....

4c. Hoe vaak leest/oefent u samen?

- ☐ 1 à 2 keer per week
- ☐ 3 à 4 keer per week
- ☐ meer dan 4 keer per week

5a. Leest uw kind al zelfstandig boekjes?

- ☐ nee → ga naar vraag 6
- ☐ ja → ga naar vraag 5b en 5c
- ☐ soms → ga naar vraag 5b en 5c

5b. Neemt uw kind zelf initiatief tot lezen?

- ☐ ja, eigen initiatief
- ☐ nee, hij/zij leest alleen als ik het zeg of vraag

5c. Hoe vaak leest uw kind zelfstandig in een boekje?

- ☐ 1 à 2 keer per week
- ☐ 3 à 4 keer per week
- ☐ meer dan 4 keer per week

6a. Heeft u educatieve software of gezelschapsspellen met betrekking tot lezen in huis?

- ☐ nee → ga naar vraag 7
- ☐ ja, educatieve software, namelijk.....→ ga naar vraag 6b
- ☐ ja, educatieve gezelschapsspellen, namelijk.....→ ga naar vraag 6b
- ☐ ja, beide, namelijk→ ga naar vraag 6b

6b. Hoe vaak maakt uw kind hier gebruik van?

- ☐ minder dan 1 keer per week
- ☐ 1 à 2 keer per week
- ☐ 3 à 4 keer per week
- ☐ meer dan 4 keer per week

7a. Is uw kind of een ander gezinslid lid van de bibliotheek ?

- ☐ nee → ga naar vraag 8
- ☐ ja, namelijk.....→ ga naar vraag 7b en 7c

7b. Wie zoekt in de bibliotheek de leesboeken voor uw kind uit?

- ☐ mijn kind zelf
- ☐ ik (ouder of verzorger)
- ☐ iemand anders (bijvoorbeeld iemand die in de bibliotheek werkt)

7c. Hoe vaak gaat uw kind/gaat u met uw kind naar de bibliotheek?

- ☐ minder dan 1 keer per maand
- ☐ 1 à 2 keer per maand
- ☐ meer dan 2 keer per maand

8. Als u kijkt of een boek geschikt is voor uw kind, waar let u dan op?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ omslag van het boek
- ☐ advies van derden
- ☐ grootte van de letters
- ☐ aantal bladzijdes
- ☐ formaat van het boek
- ☐ het leesniveau van het boek
- ☐ het onderwerp
- ☐ de schrijver
- ☐ iets anders, namelijk.....

9. Hoeveel kinderboeken staan er bij u in huis?

- ☐ Minder dan 5
- ☐ 6 tot 15
- ☐ meer dan 15 (ongeveer.....)

10. Hoeveel andere boeken staan er bij u in huis?

- ☐ Minder dan 5
- ☐ 6 tot 15
- ☐ meer dan 15 (ongeveer.....)

11. Leest u zelf boeken/ tijdschriften?

- ☐ nee, ik hou niet van lezen
- ☐ ja, ongeveer 1 keer per maand
- ☐ ja, ongeveer 1 keer per week
- ☐ ja, meerdere malen per week
- ☐ ja, dagelijks

12. Heeft u een abonnement op een krant of tijdschrift?

- ☐ nee
- ☐ ja, op een krant
- ☐ ja, op een tijdschrift
- ☐ ja, beide

13. Vindt uw kind lezen leuk?

- ☐ nee
- ☐ ja

14. Heeft uw kind moeite met lezen?

- ☐ nee
- ☐ ja

15. Welke verwachting heeft u ten aanzien van de leesvaardigheid van uw kind aan het eind van groep 3?

- ☐ goede lezer
- ☐ gemiddelde lezer
- ☐ moeite met lezen

Stellingen:

Hier gaat het erom het antwoord aan te kruisen dat uw mening het best dekt. De stellingen hebben betrekking op de situatie in groep 3. De antwoordmogelijkheden zijn 'eens' of 'oneens'.

	Eens	Oneens
1. Leren lezen is hoofdzakelijk de taak van de school/ leerkracht.	☐	☐
2. Lezen vind ik belangrijker dan rekenen.	☐	☐
3. Ik vind sociale vaardigheden belangrijker dan lezen.	☐	☐
4. Ik vind het belangrijk dat mijn kind goed leert lezen.	☐	☐
5. Creatieve vakken vind ik belangrijker dan rekenen.	☐	☐
6. Lezen en Rekenen vind ik belangrijker dan gym.	☐	☐
7. Rekenen vind ik het belangrijkste vak op school.	☐	☐
8. Als ouder heb ik zelf een belangrijke rol bij het leren lezen van mijn kind.	☐	☐
9. Ik vind het welbevinden van mijn kind belangrijker dan prestaties.	☐	☐
10. Lezen vind ik het belangrijkste vak op school.	☐	☐

Toelichting bij de vragenlijst:.....
.....
.....
.....

Hartelijk bedankt voor uw medewerking.

Bijlage B: vragenlijst voor kinderen

Teken een rondje om het gekozen antwoord.

1. Vind je lezen leuk?

ja

nee

soms

2. Vind je lezen moeilijk?

ja

nee

soms

3. Kun je goed lezen?

ja

nee

weet ik niet

4. Wat lees je het liefst thuis?

Stripboeken

leesboeken

tijdschriften

5. Vind je het leuk als papa of mama aan je voorleest?

ja

nee

soms

6. Oefen je thuis wel eens het lezen met papa of mama?

ja

nee

soms

Bijlage C: Frequentieverdeling van gegeven antwoorden door ouders en kinderen

1. Hoe vaak las u uw kind gemiddeld voor voordat hij/zij naar groep 3 ging?

	N
Niet	8
Minder dan 1 keer per week	13
1 à 2 keer per week	25
3à4 keer per week	68
Meer dan 4 keer per week	143
Total N	257

2a. Hoe vaak leest u nu gemiddeld aan uw kind voor, nu hij/zij zelf begint te lezen?

	N
Niet	7
Minder dan 1 keer per week	23
1 à 2 keer per week	62
3à4 keer per week	60
Meer dan 4 keer per week	107
Total N	259

2b. Hoe gaat dat, als u voorleest? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Total N	N	
		Nee	Ja
ik heb mijn eigen voorleesritueel (bijv. plaats is huis, gebruik van poppen)	252	192	60
samen bespreken we de omslag van het boek	252	230	22
Titel koppelen aan de inhoud	251	242	9
ik laat mijn kind tijdens het voorlezen vertellen over het verhaal	251	204	47
ik stel vragen over het verhaal	252	162	90
tijdens het voorlezen luistert mijn kind rustig zonder te onderbreken	252	117	135
samen voorspellen we hoe het verhaal verder zal gaan	252	231	21
moeilijke woorden in het verhaal leg ik uit	252	76	176
ik maak het verhaal levendig door middel van geluiden en stemmetjes	252	98	154
we praten na over het verhaal	252	162	90
soms lezen we een boek meerdere keren	252	78	174

2c. Vindt u het leuk om aan uw kind voor te lezen?

	N
Nee	2
Ja	204
soms	49
Total N	255

3. Wil uw kind graag voorgelezen worden?

	N
Nee	14
Ja	243
Total N	257

4a. Leest /oefent u (of een ander gezinslid) het lezen thuis samen met uw kind?

	N
Nee	17
Ja	183
soms	59
Total N	259

4b. Hoe gaat dat, als u samen leest/oefent? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Total N	N	
		Nee	Ja
we bespreken samen de omslag van het boek	242	225	17
we bespreken samen de titel	242	214	28
ieder leest om de beurt een stukje	242	145	97
tijdens het lezen voorspellen we wat er gaat gebeuren	242	231	11
mijn kind leest hardop voor zonder dat ik onderbreek	242	129	113
tijdens het lezen laat ik mijn kind vertellen over het verhaal	242	218	24
mijn kind leest hardop voor, bij fouten zeg ik het juiste woord	242	110	132
ik maak het verhaal levendig door geluidjes en stemmetjes	242	55	187
mijn kind leest hardop voor, bij fouten spoor ik aan nog eens goed te kijken	242	55	187
moeilijke woorden leg ik uit	242	79	163
mijn kind leest zacht voor zichzelf en vraagt om hulp als hij/zij er niet uit komt	242	215	27
anders	242	224	18

4c. Hoe vaak leest/oefent u samen?

	N
1 à 2 keer per week	92
3 à 4 keer per week	86
Meer dan 4 keer per week	63
Total N	241

5a. Leest uw kind al zelfstandig boekjes?

	N
Nee	40
Ja	158
soms	60
Total N	258

5b. Neemt uw kind zelf initiatief tot lezen?

	N
Ja eigen initiatief	186
Nee, hij/zij leest alleen als ik het zeg of vraag	33
Total N	219

5c. Hoe vaak leest uw kind zelfstandig in een boekje?

	N
1 à 2 keer per week	99
3 à 4 keer per week	57
Meer dan 4 keer per week	60
Total N	216

6a. Heeft u educatieve software of gezelschapsspellen met betrekking tot lezen in huis?

	N
Nee	75
Ja educatieve software of gezelschapsspellen	114
Ja beide	69
Total N	258

6b. Hoe vaak maakt uw kind hier gebruik van?

	N
Minder dan 1 keer per week	77
1 à 2 keer per week	71
3 à 4 keer per week	19
Meer dan 4 keer per week	12
Total N	179

7a. Is uw kind of een ander gezinslid lid van de bibliotheek?

	N
Nee	29
Ja	230
Total N	259

7b. Wie zoekt in de bibliotheek de leesboeken voor uw kind uit?

	N
Mijn kind zelf	107
Ik (ouder of verzorger)	29
Iemand anders (bijv iemand in bibliotheek)	2
Samen	89
Total N	227

7c. Hoe vaak gaat uw kind/gaat u met uw kind naar de bibliotheek?

	N
Minder dan 1 keer per maand	67
1 à 2 keer per maand	136
Meer dan 2 keer per maand	25
Total N	228

8. Als u kijkt of een boek geschikt is voor uw kind, waar let u dan op?
(meerdere antwoorden mogelijk)

	Total N	N	
		Nee	Ja
Omslag van het boek	257	172	85
Advies van derden	257	231	26
Grootte van de letters	257	157	100
Aantal bladzijdes	257	205	52
Formaat van het boek	257	239	18
Het leesniveau van het boek	257	9	248
Het onderwerp	257	77	180
De schrijver	257	225	32
anders	257	223	34

9. Hoeveel kinderboeken staan er bij u in huis?

	N
Minder dan 5	4
6 tot 15	55
Meer dan 15	198
Total N	257

10. Hoeveel andere boeken staan er bij u in huis?

	N
Minder dan 5	22
6 tot 15	36
Meer dan 15	201
Total N	259

11. Leest u zelf boeken/ tijdschriften?

	N
Nee, ik hou niet van lezen	10
Ja, ongeveer 1 keer per maand	91
Ja, ongeveer 1 keer per week	82
Ja, meerdere malen per week	39
Ja, dagelijks	36
Total N	258

12. Heeft u een abonnement op een krant of tijdschrift?

	N
Nee	56
Ja op een krant of tijdschrift	92
Ja beide	112
Total N	260

13. Vindt uw kind lezen leuk?

	N
Nee	22
Ja	235
Total N	257

14. Heeft uw kind moeite met lezen?

	N
Nee	188
Ja	67
Total N	255

15. Welke verwachting heeft u ten aanzien van de leesvaardigheid van uw kind aan het eind van groep 3?

	N
Goede lezer	111
Gemiddelde lezer	127
Moeite met lezen	20
Total N	258

Stellingen:

	Total N	N	
		Eens	Oneens
1. Leren lezen is hoofdzakelijk de taak van de school/ leerkracht.	253	125	128
2. Lezen vind ik belangrijker dan rekenen.	248	109	139
3. Ik vind sociale vaardigheden belangrijker dan lezen.	228	120	108
4. Ik vind het belangrijk dat mijn kind goed leert lezen.	259	255	4
5. Creatieve vakken vind ik belangrijker dan rekenen.	242	20	222
6. Lezen en Rekenen vind ik belangrijker dan gym	250	175	75
7. Rekenen vind ik het belangrijkste vak op school.	251	13	238
8. Als ouder heb ik zelf een belangrijke rol bij het leren lezen van mijn kind	255	226	29
9. Ik vind het welbevinden van mijn kind belangrijker dan prestaties	245	231	14
10. Lezen vind ik het belangrijkste vak op school.	249	79	170

Vragenlijst voor kinderen.**1. Vind je lezen leuk?**

	N
Nee	16
Ja	137
soms	101
Total N	254

2. Vind je lezen moeilijk?

	N
Nee	139
Ja	24
soms	90
Total N	253

3. Kun je goed lezen?

	N
Nee	14
Ja	187
soms	53
Total N	254

4. Wat lees je het liefst thuis?

	N
Stripboeken	46
Leesboeken	137
tijdschriften	46
Meerdere antwoorden gegeven	22
Total N	229

5. Vind je het leuk als papa of mama aan je voorleest?

	N
Nee	25
Ja	167
soms	62
Total N	254

6. Oefen je thuis wel eens het lezen met papa of mama?

	N
Nee	50
Ja	109
Soms	93
Total N	252

Bijlage D: Frequentietabellen Manieren van Voorlezen.

Tabel D1

Frequenties Eigen Voorleesritueel en Leesprestaties

			N	Eigen Voorleesritueel	
				nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	65	51	14
		25% - 75%	106	76	30
		>75%	81	65	16
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	62	46	16
		25% - 75%	128	94	34
		>75%	62	52	10
	Score	<25%	70	51	19
		25% - 75%	78	54	24
		>75%	99	83	16
DMT					
Kaart	1	<25%	51	37	14
		25% - 75%	107	81	26
		>75%	53	44	9
	2	<25%	50	34	16
		25% - 75%	107	83	24
		>75%	54	45	9

Tabel D2

Frequenties Bespreken van de Omslag en Leesprestaties

			N	Bespreken van de omslag	
				nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	65	58	7
		25% - 75%	106	96	10
		>75%	81	76	5
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	62	56	6
		25% - 75%	128	117	11
		>75%	62	57	5
	Score	<25%	70	66	4
		25% - 75%	78	71	7
		>75%	99	90	9
DMT					
Kaart	1	<25%	51	44	7
		25% - 75%	107	99	8
		>75%	53	50	3
	2	<25%	50	43	7
		25% - 75%	107	98	9
		>75%	54	52	2

Tabel D3

Frequenties Titel Koppelen aan Inhoud en Leesprestaties

			N Titel koppelen aan de inhoud		
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	64	60	4
		25% - 75%	106	102	4
		>75%	81	80	1
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	62	58	4
		25% - 75%	128	125	3
		>75%	62	60	2
	Score	<25%	69	65	4
		25% - 75%	78	76	2
		>75%	99	96	3
DMT					
Kaart	1	<25%	50	48	2
		25% - 75%	107	102	5
		>75%	53	53	0
	2	<25%	50	49	1
		25% - 75%	106	100	6
		>75%	54	54	0

Tabel D4

Frequenties Kind Vertelt Tijdens Voorlezen en Leesprestaties

			N	Kind vertelt tijdens het voorlezen	
				Nee	Ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd 1	<25%	65	53	12
		25% - 75%	106	84	22
		>75%	80	67	13
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	62	51	11
		25% - 75%	128	97	31
		>75%	62	56	6
	Score	<25%	70	55	15
		25% - 75%	78	62	16
		>75%	98	84	14
DMT					
Kaart	1	<25%	50	41	9
		25% - 75%	107	84	23
		>75%	53	48	5
	2	<25%	49	39	10
		25% - 75%	107	84	23
		>75%	54	50	4

Tabel D5
Frequenties Vragen Stellen en Leesprestaties

			N	Vragen stellen			
				Nee		ja	
				W	V	W	V
Toets woorden lezen							
Kolom 1	tijd	<25%	65	41	41,8	24	23,2
		25% - 75%	106	58	68,1	48	37,9
		>75%	81	63	52,1	18	28,9
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	62	37	39,9	25	22,1
		25% - 75%	128	77	82,3	51	45,7
		>75%	62	48	39,9	14	22,1
	Score	<25%	70	43		27	
		25% - 75%	78	46		32	
		>75%	99	71		28	
DMT							
Kaart	1	<25%	51	30		21	
		25% - 75%	107	72		35	
		>75%	53	37		16	
	2	<25%	50	30		20	
		25% - 75%	107	70		37	
		>75%	54	39		15	

Noot: W = waargenomen aantal leerlingen per groep
V = verwachte aantal leerlingen per groep

Tabel D6
Frequentie Kind Luistert Stil en Leesprestaties

			N	Kind luistert stil			
				Nee		ja	
				W	V	W	V
Toets woorden lezen							
Kolom 1	tijd	<25%	65	34		31	
		25% - 75%	106	51		55	
		>75%	81	32		49	
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	62	22	28,8	40	33,2
		25% - 75%	128	73	59,4	55	68,6
		>75%	62	22	28,8	40	33,2
	Score	<25%	70	29		41	
		25% - 75%	78	40		38	
		>75%	99	44		55	
DMT							
Kaart	1	<25%	51	21		30	
		25% - 75%	107	50		57	
		>75%	53	24		29	
	2	<25%	50	19		31	
		25% - 75%	107	52		55	
		>75%	54	24		30	

Noot: W = waargenomen aantal leerlingen per groep
V = verwachte aantal leerlingen per groep

Tabel D7

Frequentie Samen het Verhaal Voorspellen en Leesprestaties

			N Samen het verhaal voorspellen		
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	65	56	9
		25% - 75%	106	99	7
		>75%	81	76	5
	Tijd	<25%	62	57	5
		25% - 75%	128	116	12
		>75%	62	58	4
	Score	<25%	70	63	7
		25% - 75%	78	73	5
		>75%	99	90	9
DMT Kaart	1	<25%	51	44	7
		25% - 75%	107	101	6
		>75%	53	48	5
	2	<25%	50	45	5
		25% - 75%	107	98	9
		>75%	54	50	4

Tabel D8

Frequenties Uitleggen Moeilijke Woorden en Leesprestaties

			N Uitleggen moeilijke woorden		
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	65	24	41
		25% - 75%	106	31	75
		>75%	81	21	60
	Kolommen 2 en 3 Tijd	<25%	62	24	38
		25% - 75%	128	38	90
		>75%	62	14	48
	Score	<25%	70	27	43
		25% - 75%	78	22	56
		>75%	99	27	72
DMT Kaart	1	<25%	51	17	34
		25% - 75%	107	35	72
		>75%	53	14	39
	2	<25%	50	18	32
		25% - 75%	107	33	74
		>75%	54	15	39

Tabel D9

Frequenties Verhaal Laten Leven en Leesprestaties.

			N	Verhaal laten leven	
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	65	21	44
		25% - 75%	106	37	69
		>75%	81	40	41
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	62	23	39
		25% - 75%	128	48	80
		>75%	62	27	35
	Score	<25%	70	30	40
		25% - 75%	78	24	54
		>75%	99	44	55
DMT					
Kaart	1	<25%	51	17	34
		25% - 75%	107	46	61
		>75%	53	21	32
	2	<25%	50	17	33
		25% - 75%	107	47	60
		>75%	54	20	34

Tabel D10

Frequenties Napraten en Leesprestaties

			N	Napraten	
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	65	41	24
		25% - 75%	106	67	39
		>75%	81	54	27
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	62	42	20
		25% - 75%	128	79	49
		>75%	62	41	21
	Score	<25%	70	49	21
		25% - 75%	78	54	24
		>75%	99	58	41
DMT					
Kaart	1	<25%	51	34	17
		25% - 75%	107	66	41
		>75%	53	37	16
	2	<25%	50	34	16
		25% - 75%	107	66	41
		>75%	54	37	17

Tabel D11
Frequenties Herlezen van een Boek en Leesprestaties

			N	Herlezen van een boek			
				Nee		ja	
				W	V	W	V
Toets woorden lezen							
Kolom 1	tijd	<25%	65	22		43	
		25% - 75%	106	32		74	
		>75%	81	24		57	
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	62	21		41	
		25% - 75%	128	38		90	
		>75%	62	19		43	
	Score	<25%	70	27	21,8	43	48,2
		25% - 75%	78	16	24,3	62	53,7
		>75%	99	34	30,9	65	68,1
DMT							
Kaart	1	<25%	51	21	16,0	30	35,0
		25% - 75%	107	35	33,5	72	73,5
		>75%	53	10	16,6	43	36,4
	2	<25%	50	21	15,6	29	34,4
		25% - 75%	107	35	33,5	72	73,5
		>75%	54	10	16,9	44	37,1

Noot: W = waargenomen aantal leerlingen per groep
V = verwachte aantal leerlingen per groep

Bijlage E: Frequentietabellen Manieren van Voorlezen Zwakke Lezers

Tabel E1

Frequenties Eigen Voorleesritueel en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Eigen Voorleesritueel	
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	14	10	4
		25% - 75%	30	23	7
		>75%	15	11	4
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	10	4
		25% - 75%	31	23	8
		>75%	14	11	3
	Score	<25%	13	9	4
		25% - 75%	27	20	7
		>75%	19	15	4
DMT					
Kaart	1	<25%	14	10	4
		25% - 75%	26	18	8
		>75%	18	16	2
	2	<25%	14	9	5
		25% - 75%	29	22	7
		>75%	15	13	2

Tabel E2

Frequenties Bespreken van de Omslag en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Bespreken van de omslag	
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	14	13	1
		25% - 75%	30	25	5
		>75%	15	14	1
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	13	1
		25% - 75%	31	26	5
		>75%	14	13	1
	Score	<25%	13	11	2
		25% - 75%	27	25	2
		>75%	19	16	3
DMT					
Kaart	1	<25%	14	12	2
		25% - 75%	26	23	3
		>75%	18	16	2
	2	<25%	14	13	1
		25% - 75%	29	24	5
		>75%	15	14	1

Tabel E3

Frequenties Titel Koppelen aan Inhoud en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N Titel koppelen aan de inhoud		
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	14	14	0
		25% - 75%	30	27	3
		>75%	15	14	1
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	14	0
		25% - 75%	31	28	3
		>75%	14	13	1
	Score	<25%	13	12	1
		25% - 75%	27	25	2
		>75%	19	18	1
DMT					
Kaart	1	<25%	14	14	0
		25% - 75%	26	24	2
		>75%	18	16	2
	2	<25%	14	14	0
		25% - 75%	29	26	3
		>75%	15	14	1

Tabel E4

Frequenties Kind Vertelt Tijdens Voorlezen en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N Kind vertelt tijdens voorlezen		
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	14	12	2
		25% - 75%	30	24	6
		>75%	15	11	4
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	12	2
		25% - 75%	31	24	7
		>75%	14	11	3
	Score	<25%	13	11	2
		25% - 75%	27	23	4
		>75%	19	13	6
DMT					
Kaart	1	<25%	14	10	4
		25% - 75%	26	21	5
		>75%	18	15	3
	2	<25%	14	10	4
		25% - 75%	29	23	6
		>75%	15	13	2

Tabel E5

Frequenties Vragen Stellen en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Vragen stellen	
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	14	9	5
		25% - 75%	30	17	13
		>75%	15	11	4
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	9	5
		25% - 75%	31	18	13
		>75%	14	10	4
	Score	<25%	13	8	5
		25% - 75%	27	18	9
		>75%	19	11	8
DMT					
Kaart	1	<25%	14	8	6
		25% - 75%	26	18	8
		>75%	18	10	8
	2	<25%	14	7	7
		25% - 75%	29	20	9
		>75%	15	9	6

Tabel E6

Frequentie Kind Luistert Stil en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Kind luistert stil	
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	14	3	11
		25% - 75%	30	13	17
		>75%	15	6	9
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	6	8
		25% - 75%	31	10	21
		>75%	14	6	8
	Score	<25%	13	4	9
		25% - 75%	27	10	17
		>75%	19	8	11
DMT					
Kaart	1	<25%	14	7	7
		25% - 75%	26	7	19
		>75%	18	7	11
	2	<25%	14	7	7
		25% - 75%	29	8	21
		>75%	15	6	9

Tabel E7

Frequentie Samen het Verhaal Voorspellen en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N Samen verhaal voorspellen		
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	14	12	2
		25% - 75%	30	28	2
		>75%	15	14	1
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	13	1
		25% - 75%	31	28	3
		>75%	14	13	1
	Score	<25%	13	12	1
		25% - 75%	27	24	3
		>75%	19	18	1
DMT					
Kaart	1	<25%	14	13	1
		25% - 75%	26	24	2
		>75%	18	16	2
	2	<25%	14	13	1
		25% - 75%	29	27	2
		>75%	15	13	2

Tabel E8

Frequenties Uitleggen Moeilijke Woorden en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N Uitleggen moeilijke woorden		
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	14	6	8
		25% - 75%	30	13	17
		>75%	15	6	9
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	4	10
		25% - 75%	31	13	18
		>75%	14	8	6
	Score	<25%	13	3	10
		25% - 75%	27	14	13
		>75%	19	8	11
DMT					
Kaart	1	<25%	14	3	11
		25% - 75%	26	13	13
		>75%	18	8	10
	2	<25%	14	5	9
		25% - 75%	29	13	16
		>75%	15	6	9

Tabel E9

Frequenties Verhaal Laten Leven en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Verhaal laten leven	
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	14	6	8
		25% - 75%	30	11	19
		>75%	15	7	8
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	5	9
		25% - 75%	31	13	18
		>75%	14	6	8
	Score	<25%	13	4	9
		25% - 75%	27	12	15
		>75%	19	8	11
DMT					
Kaart	1	<25%	14	4	10
		25% - 75%	26	9	17
		>75%	18	10	8
	2	<25%	14	3	11
		25% - 75%	29	11	18
		>75%	15	9	6

Tabel E10

Frequenties Napraten en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Napraten	
				Nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	14	9	5
		25% - 75%	30	20	10
		>75%	15	14	1
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	11	3
		25% - 75%	31	21	10
		>75%	14	11	3
	Score	<25%	13	10	3
		25% - 75%	27	21	6
		>75%	19	12	7
DMT					
Kaart	1	<25%	14	10	4
		25% - 75%	26	20	6
		>75%	18	12	6
	2	<25%	14	9	5
		25% - 75%	29	23	6
		>75%	15	10	5

Tabel E11

Frequenties Herlezen van een Boek en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Herlezen van een boek			
				Nee		ja	
				W	V	W	V
Toets woorden lezen							
Kolom 1	tijd	<25%	14	5		9	
		25% - 75%	30	12		18	
		>75%	15	4		11	
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	6		8	
		25% - 75%	31	10		21	
		>75%	14	5		9	
	Score	<25%	13	4	4,6	9	8,4
		25% - 75%	27	14	9,6	13	17,4
		>75%	19	3	6,8	16	12,2
DMT							
Kaart	1	<25%	14	6		8	
		25% - 75%	26	11		15	
		>75%	18	3		15	
	2	<25%	14	5		9	
		25% - 75%	29	12		17	
		>75%	15	3		12	

Noot: W = waargenomen aantal leerlingen per groep
V = verwachte aantal leerlingen per groep

Bijlage F: Frequentietabellen Manieren van Oefenen

Tabel F1

Frequenties Bespreken van de Omslag en Leesprestaties

			N	Bespreken van de omslag	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	63	57	6
		25% - 75%	102	94	8
		>75%	77	74	3
	Tijd	<25%	60	57	3
		25% - 75%	126	115	11
		>75%	59	53	3
	Score	<25%	69	67	2
		25% - 75%	75	70	5
		>75%	92	84	8
DMT Kaart	1	<25%	53	50	3
		25% - 75%	97	91	6
		>75%	52	47	5
	2	<25%	52	49	3
		25% - 75%	97	90	7
		>75%	53	49	4

Tabel F2

Frequenties Bespreken van de Titel en Leesprestaties

			N	Bespreken van de Titel	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	63	55	8
		25% - 75%	102	87	15
		>75%	77	72	8
	Tijd	<25%	60	56	4
		25% - 75%	126	107	19
		>75%	59	51	5
	Score	<25%	69	61	8
		25% - 75%	75	67	8
		>75%	92	80	12
DMT Kaart	1	<25%	53	48	5
		25% - 75%	97	83	14
		>75%	52	47	5
	2	<25%	52	49	3
		25% - 75%	97	80	17
		>75%	53	49	4

Tabel F3

Frequenties Om en Om Lezen en Leesprestaties

			N	Om en Om lezen	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	63	38	25
		25% - 75%	102	58	4
		>75%	77	49	28
	Tijd	<25%	60	35	25
		25% - 75%	126	75	51
		>75%	59	35	21
	Score	<25%	69	40	29
		25% - 75%	75	43	32
		>75%	92	59	33
DMT Kaart	1	<25%	53	33	20
		25% - 75%	97	59	38
		>75%	52	33	19
	2	<25%	52	32	20
		25% - 75%	97	57	40
		>75%	53	36	17

Tabel F4

Frequenties Voorspellen van het Verhaal en Leesprestaties

			N	Voorspellen van het verhaal	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	63	59	4
		25% - 75%	102	100	2
		>75%	77	72	5
	Tijd	<25%	60	57	3
		25% - 75%	126	119	7
		>75%	59	55	1
	Score	<25%	69	64	5
		25% - 75%	75	73	2
		>75%	92	88	4
DMT Kaart	1	<25%	53	49	4
		25% - 75%	97	96	1
		>75%	52	47	5
	2	<25%	52	49	3
		25% - 75%	97	94	3
		>75%	53	49	4

Tabel F5

Frequenties Kind leest hardop en Leesprestaties

			N	Kind leest hardop	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	63	36	27
		25% - 75%	102	52	50
		>75%	77	41	36
	Tijd	<25%	60	33	27
		25% - 75%	126	69	57
		>75%	59	27	29
	Score	<25%	69	41	28
		25% - 75%	75	37	38
		>75%	92	50	42
DMT Kaart	1	<25%	53	26	27
		25% - 75%	97	56	41
		>75%	52	28	24
	2	<25%	52	24	28
		25% - 75%	97	55	42
		>75%	53	31	22

Tabel F6

Frequenties Kind Vertelt tijdens Lezen en Leesprestaties

			N	Kind leest hardop	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	63	56	7
		25% - 75%	102	91	11
		>75%	77	71	6
	Tijd	<25%	60	54	6
		25% - 75%	126	115	11
		>75%	59	49	7
	Score	<25%	69	64	5
		25% - 75%	75	67	8
		>75%	92	83	9
DMT Kaart	1	<25%	53	49	4
		25% - 75%	97	86	11
		>75%	52	46	6
	2	<25%	52	46	6
		25% - 75%	97	87	10
		>75%	53	48	5

Tabel F7
Frequenties Bij fouten Voorzeggen en Leesprestaties

			N	Bij fouten voorzeggen	
				nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	63	32	31
		25% - 75%	102	42	60
		>75%	77	36	41
	Tijd	<25%	60	28	32
		25% - 75%	126	51	75
		>75%	59	31	25
	Score	<25%	69	28	41
		25% - 75%	75	32	43
		>75%	92	44	48
DMT					
Kaart	1	<25%	53	17	36
		25% - 75%	97	47	50
		>75%	52	27	25
	2	<25%	52	19	33
		25% - 75%	97	43	54
		>75%	53	29	24

Tabel F8
Frequenties Levendig Maken en Leesprestaties

			N	Levendig maken			
				Nee		ja	
				W	V	W	V
Toets woorden lezen							
Kolom 1	tijd	<25%	63	58	56,8	5	6,2
		25% - 75%	102	86	91,9	16	10,
		>75%	77	74	69,4	3	7,6
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	60	52		8	
		25% - 75%	126	114		12	
		>75%	59	52		4	
	Score	<25%	69	63		6	
		25% - 75%	75	68		7	
		>75%	92	83		9	
DMT							
Kaart	1	<25%	53	46		7	
		25% - 75%	97	84		13	
		>75%	52	51		1	
	2	<25%	52	46		6	
		25% - 75%	97	84		13	
		>75%	53	51		2	

Noot: W = waargenomen aantal leerlingen per groep
V = verwachte aantal leerlingen per groep

Tabel F9
Frequenties Bij Fouten Aansporen en Leesprestaties

			N	Bij fouten aansporen	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	63	17	46
		25% - 75%	102	16	86
		>75%	77	22	55
	Tijd	<25%	60	15	45
		25% - 75%	126	25	101
		>75%	59	15	41
	Score	<25%	69	16	53
		25% - 75%	75	17	58
		>75%	92	20	72
DMT Kaart	1	<25%	53	14	39
		25% - 75%	97	24	73
		>75%	52	12	40
	2	<25%	52	16	36
		25% - 75%	97	20	77
		>75%	53	14	39

Tabel F10
Frequenties Moeilijke Woorden Uitleggen en Leesprestaties

			N	Moeilijke woorden uitleggen	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	63	26	37
		25% - 75%	102	25	77
		>75%	77	28	49
	Tijd	<25%	60	25	35
		25% - 75%	126	34	92
		>75%	59	20	36
	Score	<25%	69	26	43
		25% - 75%	75	23	52
		>75%	92	29	63
DMT Kaart	1	<25%	53	17	36
		25% - 75%	97	37	60
		>75%	52	16	36
	2	<25%	52	21	31
		25% - 75%	97	32	65
		>75%	53	17	36

Tabel F11

Frequenties Kind vraagt om hulp indien nodig en Leesprestaties

			N Kind vraagt om hulp indien nodig		
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	63	54	9
		25% - 75%	102	92	10
		>75%	77	69	8
	Tijd	<25%	60	51	9
		25% - 75%	126	113	13
		>75%	59	51	5
	Score	<25%	69	61	8
		25% - 75%	75	66	9
		>75%	92	82	10
DMT Kaart	1	<25%	53	44	9
		25% - 75%	97	89	8
		>75%	52	47	5
	2	<25%	52	47	5
		25% - 75%	97	85	12
		>75%	53	48	5

Bijlage G: Frequentietabellen Manieren van Oefenen Zwakke Lezers

Tabel G1

Frequenties Bespreken van de Omslag en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Bespreken van de Omslag	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	15	14	1
		25% - 75%	29	27	2
		>75%	13	13	0
	Tijd	<25%	14	13	1
		25% - 75%	29	28	1
		>75%	14	13	1
	Score	<25%	14	14	0
		25% - 75%	25	23	2
		>75%	18	17	1
DMT Kaart	1	<25%	15	13	2
		25% - 75%	25	25	0
		>75%	16	15	1
	2	<25%	15	14	1
		25% - 75%	28	26	2
		>75%	13	13	0

Tabel G2

Frequenties Bespreken van de Titel en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Bespreken van de titel	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	15	14	1
		25% - 75%	29	26	3
		>75%	13	11	2
	Tijd	<25%	14	13	1
		25% - 75%	29	27	2
		>75%	14	11	3
	Score	<25%	14	14	0
		25% - 75%	25	23	2
		>75%	18	14	4
DMT Kaart	1	<25%	15	13	2
		25% - 75%	25	25	0
		>75%	16	12	4
	2	<25%	15	14	1
		25% - 75%	28	25	3
		>75%	13	11	2

Tabel G3

Frequenties Om en Om Lezen en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Om en Om lezen	
				nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	15	11	4
		25% - 75%	29	17	12
		>75%	13	7	6
	Tijd	<25%	14	10	4
		25% - 75%	29	18	11
		>75%	14	7	7
	Score	<25%	14	10	4
		25% - 75%	25	15	10
		>75%	18	10	8
DMT					
Kaart	1	<25%	15	9	6
		25% - 75%	25	19	6
		>75%	16	7	9
	2	<25%	15	10	5
		25% - 75%	28	19	9
		>75%	13	6	7

Tabel G4

Frequenties Voorspellen van het Verhaal en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Voorspellen van het Verhaal	
				nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	15	13	2
		25% - 75%	29	28	1
		>75%	13	13	0
	Tijd	<25%	14	13	1
		25% - 75%	29	27	2
		>75%	14	14	0
	Score	<25%	14	14	0
		25% - 75%	25	22	3
		>75%	18	18	0
DMT					
Kaart	1	<25%	15	14	1
		25% - 75%	25	24	1
		>75%	16	15	1
	2	<25%	15	14	1
		25% - 75%	28	27	1
		>75%	13	12	1

Tabel G5

Frequenties Kind leest hardop en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Kind leest hardop	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	15	6	9
		25% - 75%	29	14	15
		>75%	13	5	8
	Tijd	<25%	14	4	10
		25% - 75%	29	16	13
		>75%	14	5	9
	Score	<25%	14	5	9
		25% - 75%	25	14	11
		>75%	18	6	12
DMT Kaart	1	<25%	15	7	8
		25% - 75%	25	11	14
		>75%	16	6	10
	2	<25%	15	6	9
		25% - 75%	28	12	16
		>75%	13	6	7

Tabel G6

Frequenties Kind Vertelt tijdens Lezen en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Kind vertelt tijdens lezen	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	15	13	2
		25% - 75%	29	27	2
		>75%	13	11	2
	Tijd	<25%	14	12	2
		25% - 75%	29	26	3
		>75%	14	13	1
	Score	<25%	14	14	0
		25% - 75%	25	22	3
		>75%	18	15	3
DMT Kaart	1	<25%	15	12	3
		25% - 75%	25	24	1
		>75%	16	14	2
	2	<25%	15	12	3
		25% - 75%	28	26	2
		>75%	13	12	1

Tabel G7

Frequenties Bij fouten Voorzeggen en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Bij fouten voorzeggen			
				Nee		ja	
				W	V	W	V
Toets woorden lezen							
Kolom 1	tijd	<25%	15	4		11	
		25% - 75%	29	17		12	
		>75%	13	7		6	
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	14	9		5	
		25% - 75%	29	14		15	
		>75%	14	5		9	
	Score	<25%	14	8		6	
		25% - 75%	25	10		15	
		>75%	18	10		8	
	1	<25%	15	4	7,5	11	7,5
		25% - 75%	25	17	12,5	8	12,5
		>75%	16	7	8,0	9	8,0
DMT	2	<25%	15	4		11	
		25% - 75%	28	18		10	
		>75%	13	6		7	

Noot: W = waargenomen aantal leerlingen per groep
V = verwachte aantal leerlingen per groep

Tabel G8

Frequenties Levendig Maken en Leesprestaties Zwakke Lezers

1. Frequencies Bevoeding Nieuw en Bevoegden Bevoeding Bevoeding					
			N	Levendig maken	
				nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	15	15	0
		25% - 75%	29	27	2
		>75%	13	12	1
	Tijd	<25%	14	14	0
		25% - 75%	29	26	3
		>75%	14	14	0
	Score	<25%	14	14	0
		25% - 75%	25	23	2
		>75%	18	17	1
DMT					
Kaart	1	<25%	15	14	1
		25% - 75%	25	23	2
		>75%	16	16	0
	2	<25%	15	14	1
		25% - 75%	28	26	2
		>75%	13	13	0

Tabel G9

Frequenties Bij Fouten Aansporen en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Bij fouten aansporen	
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	15	3	12
		25% - 75%	29	7	22
		>75%	13	3	10
	Tijd	<25%	14	4	10
		25% - 75%	29	6	23
		>75%	14	3	11
	Score	<25%	14	2	12
		25% - 75%	25	7	18
		>75%	18	4	14
DMT Kaart	1	<25%	15	4	11
		25% - 75%	25	5	20
		>75%	16	4	12
	2	<25%	15	6	9
		25% - 75%	28	4	24
		>75%	13	3	10

Tabel G10

Frequenties Moeilijke Woorden Uitleggen en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Moeilijke woorden uitleggen			
				Nee		ja	
				W	V	W	V
Toets woorden lezen Kolom 1	tijd	<25%	15	5		10	
		25% - 75%	29	13		16	
		>75%	13	3		10	
	Tijd	<25%	14	5		9	
		25% - 75%	29	12		17	
		>75%	14	4		10	
	Score	<25%	14	3		11	
		25% - 75%	25	10		15	
		>75%	18	8		10	
DMT Kaart	1	<25%	15	2	5,6	13	9,4
		25% - 75%	25	14	9,4	11	15,6
		>75%	16	5	6,0	11	10,0
	2	<25%	15	3		12	
		25% - 75%	28	14		14	
		>75%	13	4		9	

Noot: W = waargenomen aantal leerlingen per groep
V = verwachte aantal leerlingen per groep

Tabel G11

Frequenties Kind vraagt om hulp indien nodig en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N Kind vraagt om hulp indien nodig		
				nee	ja
Toets woorden lezen Kolom 1	Tijd	<25%	15	12	3
		25% - 75%	29	25	4
		>75%	13	13	0
	Tijd	<25%	14	12	2
		25% - 75%	29	25	4
		>75%	14	13	1
	Score	<25%	14	13	1
		25% - 75%	25	22	3
		>75%	18	15	3
DMT Kaart	1	<25%	15	13	2
		25% - 75%	25	21	4
		>75%	16	15	1
	2	<25%	15	13	2
		25% - 75%	28	24	4
		>75%	13	12	1

Bijlage H: Frequentietabellen Leesaanbod thuis

Tabel H1

Frequenties Kinderboeken veel/weinig en Leesprestaties

			N	kinderboeken	
				Weinig	Veel
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	66	0	66
		25% - 75%	107	3	104
		>75%	84	1	83
		Totaal	257	4	253
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	61	2	59
		25% - 75%	133	1	132
		>75%	63	1	62
		Totaal	257	4	253
	Score	<25%	71	2	69
		25% - 75%	79	1	78
		>75%	101	1	100
		Totaal	251	4	247
DMT Kaart	1	<25%	54	2	52
		25% - 75%	105	2	103
		>75%	54	0	54
		Totaal	213	4	209
	2	<25%	53	2	51
		25% - 75%	105	2	103
		>75%	55	0	55
		Totaal	213	4	209

Tabel H2

Frequenties Andere boeken veel/weinig en Leesprestaties

			N	andere boeken	
				Weinig	Veel
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	66	8	58
		25% - 75%	108	9	99
		>75%	85	5	80
		Totaal	259	22	237
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	62	6	56
		25% - 75%	133	14	119
		>75%	64	2	52
		Totaal	259	22	237
	Score	<25%	72	7	65
		25% - 75%	80	9	71
		>75%	101	5	96
		Totaal	253	21	232
DMT Kaart	1	<25%	55	8	47
		25% - 75%	106	8	98
		>75%	54	3	51
		Totaal	215	19	196
	2	<25%	54	9	45
		25% - 75%	106	7	99
		>75%	55	3	52
		Totaal	215	19	196

Tabel H3

Frequenties Abonnement op Krant of Tijdschrift en Leesprestaties

			N	Abonnement	
				nec	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	66	16	50
		25% - 75%	109	22	87
		>75%	85	18	67
		Totaal	260	56	204
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	63	14	49
		25% - 75%	133	27	106
		>75%	6	15	49
		Totaal	260	56	204
	Score	<25%	72	16	56
		25% - 75%	81	18	63
		>75%	101	21	80
		Totaal	254	55	199
DMT Kaart	1	<25%	55	12	43
		25% - 75%	107	25	82
		>75%	54	8	46
		Totaal	216	45	171
	2	<25%	54	11	43
		25% - 75%	107	26	81
		>75%	55	8	47
		Totaal	216	45	171

Tabel H4

Frequenties Kinderboeken veel/weinig en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	kinderboeken	
				Weinig	Veel
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	15	0	15
		25% - 75%	30	2	28
		>75%	15	1	14
		Totaal	60	3	57
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	15	0	15
		25% - 75%	30	2	28
		>75%	15	1	14
		Totaal	60	3	57
	Score	<25%	15	2	13
		25% - 75%	26	0	26
		>75%	19	1	18
		Totaal	60	3	57
DMT Kaart	1	<25%	14	0	14
		25% - 75%	27	3	24
		>75%	18	0	18
		Totaal	59	3	56
	2	<25%	15	0	15
		25% - 75%	29	3	26
		>75%	15	0	15
		Totaal	59	3	56

Tabel H5

Frequenties Andere boeken veel/weinig en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	andere boeken	
				Weinig	Veel
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	15	2	13
		25% - 75%	31	3	28
		>75%	15	0	15
		Totaal	61	5	56
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	15	2	13
		25% - 75%	31	1	30
		>75%	15	2	13
		Totaal	61	5	56
	Score	<25%	15	4	11
		25% - 75%	27	0	27
		>75%	19	1	18
		Totaal	61	5	56
DMT Kaart	1	<25%	15	1	14
		25% - 75%	27	4	23
		>75%	18	0	18
		Totaal	60	5	55
	2	<25%	15	1	14
		25% - 75%	30	4	26
		>75%	15	0	15
		Totaal	60	5	55

Tabel H6

Frequenties Abonnement op Krant of Tijdschrift en Leesprestaties Zwakke Lezers

			N	Abonnement	
				nee	ja
Toets woorden lezen					
Kolom 1	Tijd	<25%	15	5	10
		25% - 75%	31	4	27
		>75%	15	4	11
		Totaal	61	13	48
Kolommen 2 en 3	Tijd	<25%	15	3	12
		25% - 75%	31	7	24
		>75%	15	3	12
		Totaal	61	13	48
	Score	<25%	15	5	10
		25% - 75%	27	6	21
		>75%	19	2	17
		Totaal	61	13	48
DMT Kaart	1	<25%	15	4	11
		25% - 75%	27	6	21
		>75%	18	2	16
		Totaal	60	12	48
	2	<25%	15	3	12
		25% - 75%	30	8	22
		>75%	15	1	14
		Totaal	60	12	48